

Handreiking

Aansluiting waterbeheerders op veiligheidsregio

Veiligheidsregio's voorbereid op watercrises

Colofon

Versie: 1.0
Datum: juni 2017
Auteur: Lizza van der Klei (Plan-B Crisismanagement)
Projectleider: Jos Ketelaars

Werkgroep Deelresultaat 4 van deelproject 1 Water en Evacuatie

naam	rol	organisatie	emailadres
Jos Ketelaars	projectleider	Waternet	jos.ketelaars@waternet.nl
Lizza van der Klei	auteur/adviseur	Plan B Crisismanagement	lizza@plan-Bcrisismanagement.nl
Willem Treurniet	deelnemer	IFV	Willem.Treurniet@ifv.nl
Corine Stokhof	deelnemer	VNOG	C.Stokhof@vnog.nl
Michiel Kramer	deelnemer	RWS	michiel.kramer@rws.nl
Mark den Hollander	deelnemer	lenM	mark.den.hollander@rws.nl
Erik Jan Roggekamp	deelnemer	VR Zuid-Holland Zuid	e.roggekamp@vrzhz.nl
Nila Taminiau	deelnemer	Waterschap Peel en Maasvallei	Nila.taminiau@wpm.nl
Inge Wessel	deelnemer	Waterschap Brabantse Delta	i.wessel@brabantsedelta.nl
Jasper van Voorst	deelnemer	Waterschap Vellei en Veluwe	jvanvoorst@vallei-veluwe.nl

Handreiking

Aansluiting waterbeheerders op veiligheidsregio

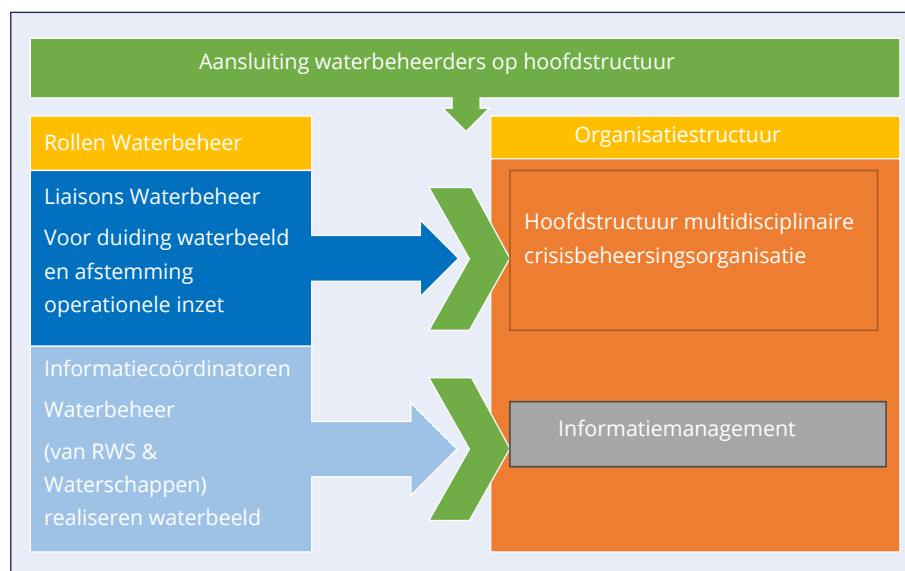
Veiligheidsregio's voorbereid op watercrises

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. Organisatie in koude en warme fase	8
1.1 Voorbereidingen nauwere aansluiting waterkolom	8
1.2 Versterking inzet van waterbeheerders tijdens watercrises	13
2. Opleiden, trainen en oefenen	19
2.1 (Boven)regionale voorbereiding vakbekwaamheid bij watercrisis	21
2.2 Versterken van gemeenschappelijke basis door OTO-programma	23
Bijlage 1: Regionale netwerken bepalen op basis van geografische gebieden	26
Bijlage 2: Harmonisatie hoofdstructuur veiligheidsregio's	32
Bijlage 3: Model Uniforme Rolprofielen Liaisons en ICO's	33
Bijlage 4: Best practices opleidingen Liaisons en ICO's	40
Bijlage 5: Reader Informatie-uitwisseling bij Ernstige Wateroverlast en Overstromingen	46

Inleiding

Door een toenemende bewustwording van de gevaren van water en overstromingen in Nederland hebben de Minister van Veiligheid en Justitie en het Veiligheidsberaad het project Water en Evacuatie gezamenlijke geïnitieerd. Dit project loopt in de periode 2015-2017. De realisatie van het voorliggende handreiking maakt deel uit van dit project. Het doel van deze handreiking is om de verschillende waterbeheerders van Rijkswaterstaat en waterschappen nauwer te laten aansluiten op de hoofdstructuur van de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie. Daarbij ligt de focus op een goede informatie-uitwisseling. Uniformering van werkwijzen van de verschillende waterbeheerders is daarbij noodzakelijk. Bovendien moeten die werkwijzen goed aansluiten op dat van de algemene kolom. Het maken van deze stap vergt flexibiliteit en inzet. Aangezien waterbeheerders een belangrijke positie hebben bij beheersing van watercrises en zij specifieke informatie, kennis en kunde in huis hebben, is deze koppeling tussen waterkolom en algemene kolom van groot belang. Een goede koppeling komt enkel tot stand als zowel de waterkolom als de algemene kolom zich hiervoor inspant. Voor zowel de algemene kolom als de waterkolom zijn daarom handreikingen opgenomen.

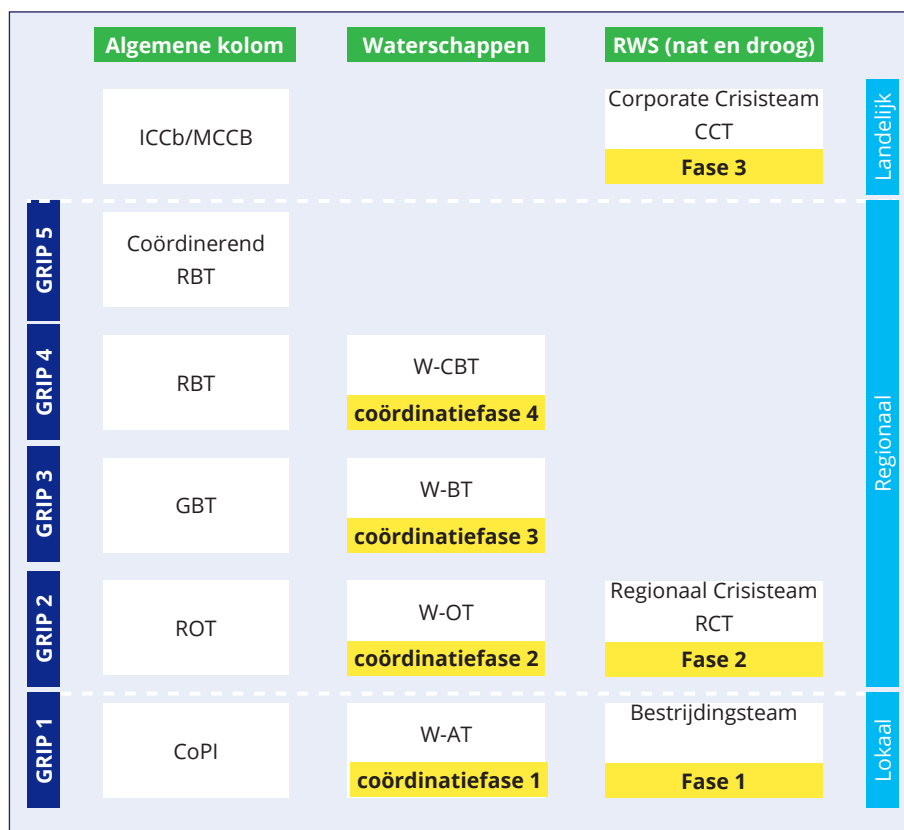
Om deze nauwere aansluiting op de hoofdstructuur van de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie met de focus op informatie-uitwisseling tijdens watercrises mogelijk te maken, is op enkele terreinen winst te behalen, zoals:

- Het uniformeren van afspraken ten aanzien van interregionaal en multidisciplinair afstemmen tijdens watercrises (enigszins) in Nederland.
- Het implementeren van netcentrisch werken samen met waterschappen en Rijkswaterstaat
- Het vakbekwaam maken en houden van liaisons en ICO's van waterbeheerders voor hun rol binnen de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie.
- Het vakbekwaam maken en houden van leiders/voorzitters van CoPI, ROT en BT en de Informatiemanager ROT voor hun rol tijdens watercrises.

Hoewel er verschillende water gerelateerde crises zijn waarbij waterbeheerders betrokken kunnen raken, wordt in deze handreiking in de uitwerking met name ingegaan op inzet van waterbeheerders bij (dreiging van) overstromingen. Naast het feit dat deze keuze gebaseerd is op de scope van het genoemde project, is met name bij dit rampscenario een

zeer goede stroomlijning van crisismanagement inclusief informatiemanagement voor veiligheidsregio's en waterbeheerders vereist. Dit scenario is daarom erg geschikt om aan te houden als maatgevend. Vanzelfsprekend wordt de waterbeheerder bij andere type (water)crises¹ op een vergelijkbare wijze ingezet.

Onderstaande afbeelding geeft aan op welke wijze de verschillende organisaties op elkaar aansluiten bij grootschalige watercrises². Het geeft inzage in de verschillende gremia en hun samenhang bij een opgeschaalde crisisbeheersingsorganisatie. Elke in dit document beschreven functie voor de waterbeheerder, wordt binnen deze structuur ingezet.

Nationale opschaling³

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 van dit document wordt ingegaan op de organisatie van multidisciplinair crisismanagement en informatiemanagement van waterbeheerders en veiligheidsregio's. In hoofdstuk 2 wordt het onderwerp vakbekwaam worden en blijven van functionarissen die informatie-uitwisseling tijdens watercrises inhoud geven, beschreven. In verschillende bijlagen is ondersteunende informatie opgenomen.

1 Waterbeheerder Rijkswaterstaat heeft zowel taken en verantwoordelijkheden bij watertaken als bij "droge" taken, zoals verkeersmanagement (hoofd)wegen. Alle waterbeheerders kunnen bij ander type crises een (neven)proces rond het onderwerp water op zich nemen.
 2 Bron: Handboek Incidentbestrijding op het water (Grip Rijk is vervallen). Aanvullend: Het CCT kan ook op regionaal niveau ingezet worden als meerdere regionale diensten van RWS betrokken zijn.
 3 Het corporate crisisteam van RWS kan ook worden ingezet in een (I)RBT als meerdere regionale diensten van RWS betrokken raken.

	Bijlagen als hulpmiddel	ICO	IMROT	Liaison	Leider/Vz team VR
1	Regionale netwerken op basis van geografische gebieden				
2	Model uniforme rolprofielen liaisons en ICO's waterbeheer				
3	Best practices opleidingen				
4	Minireader Informatie-uitwisseling bij wateroverlast & overstromingen				

Voor de leesbaarheid van dit document zijn enkele begrippen geüniformeerd. In de praktijk kunnen organisatie en benaming afwijken.

- Met waterbeheerder worden waterschappen en Rijkswaterstaat bedoeld.
- Met waterkolom worden de samenwerkende partijen genoemd, die taken verantwoordelijkheden en bevoegdheden hebben op het gebied van waterbeheer.
- Er is voor gekozen de liaison hier als liaison waterbeheer aan te duiden en de informatiecoördinator van waterbeheerders als ICO waterbeheer.
- Verder zijn de crisisteams in de crisisbeheersingsorganisatie van de verschillende waterbeheerders⁴ als volgt genoemd:
 1. Strategisch niveau: Beleidsteam waterbeheerder
 2. Tactisch niveau: Operationeel team waterbeheerder
 3. Operationeel niveau: Responsteam waterbeheerder
 Deze indeling correspondeert met de inrichting van de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie.

Strategisch	G/RBT
Tactisch	(R)OT
Operationeel	CoPI

⁴ Elke waterbeheerder kan hiervoor een eigen benaming en wijze van organisatie hanteren.

1. Organisatie in koude en warme fase

Om de waterkolom nauwer aan te sluiten bij de algemene kolom zijn enkele voorbereidingen noodzakelijk. Naast een goede organisatie van de afstemming tussen de waterkolom en de algemene kolom in de koude fase in het juiste verband, zijn ook voorbereidingen nodig om informatie-uitwisseling tijdens crises te verbeteren.

1.1 Voorbereidingen nauwere aansluiting waterkolom

Bovenregionale netwerkorganisaties

Aangezien overstromingen zich niet aan grenzen van veiligheidsregio's houden, ligt het voor de hand de voorbereidingen op overstromingsdreiging op bovenregionaal niveau vorm te geven, en besproken onderwerpen ook bovenregionaal af te stemmen. Voor zover nog niet aanwezig, zouden (boven)regionale netwerken overstromingsdreiging moeten worden bepaald⁵.

Vanzelfsprekend zijn in het land reeds netwerkorganisaties actief die zich voorbereiden op overstromingsdreiging. Deze netwerkorganisaties worden gestimuleerd om te professionaliseren. Om de professionalisering te stimuleren, is het wenselijk dat op landelijk niveau regionale netwerken overstromingsdreiging worden geëvalueerd en dat best practices ten aanzien van deze samenwerkingsverbanden worden verzameld en gedeeld met crisispartners. Zowel het SMWO, het Veiligheidsberaad, de Raad van directeuren veiligheidsregio's als Infopunt Veiligheid van de IFV worden betrokken bij dit proces.

Daarbij speelt nog de vraag, of men grenzen van (boven)regionale netwerken Overstromingsdreiging kan aanwijzen. Gekozen kan worden voor indeling van Nederland in enkele netwerkregio's die zich voorbereiden op overstromingsdreiging. Op deze wijze betreft men ook geografische delen van Nederland die geen risico lopen op overstromingen, maar wel evacués opvangen, makkelijk bij de voorbereidingen. Het ligt voor de hand om water-risico's medebepalend te laten zijn voor een dergelijke indeling. Dit onderwerp wordt landelijk opgepakt.

Geografische gebieden die nog niet voorzien zijn van een regionaal netwerk kunnen met de genoemde evaluatieresultaten hun voordeel doen en deze ontwikkeling in gang zetten. Bijlage 1 bevat enkele kaarten die door (regionale) samenwerkingspartners kunnen worden gebruikt als aanzet voor een gesprek waarin de grenzen van een regionale netwerk worden bepaald. Daarbij nemen de waterkolom en algemene kolom het voortouw.

Tenslotte wordt opgemerkt dat convenanten RWS, Waterschappen en veiligheidsregio's ook in de plan-do-check-act cyclus moeten worden meegenomen van veiligheidsregio's en waterbeheerders. Op deze wijze blijven onderlinge afspraken passend bij het ontwikkelingsniveau van de samenwerkende crisispartners.

De strategische agenda van SMWO en het meerjarenprogramma Water en Evacuatie helpen voorbereidingen op overstromingsdreiging verder vorm te geven.

⁵ Conform afspraken in het kader van het project Continuïteit van de Samenleving, worden met deze regionale netwerken samenwerkingsafspraken en actieplannen met verbeterreacties voorbereid.

Voorbereiding crisisbeheersing bij watercrises door:

- **Bepaling bovenregionale netwerken overstromingsdreiging in Nederland (bottom up en top down).**
 - Deze zijn de basis voor het op bovenregionaal niveau voorbereiden van aanpak van watercrises. Zo sluit voorbereiding aan op inzet tijdens watercrises.
 - Deze stellen actieplannen op met verbeteracties.
 - Best practices van deze netwerken worden landelijk verzameld en gedeeld.
- **Actualisatie convenanten tussen veiligheidsregio's en waterbeheerders.**
- **Borging van voorbereiding op watercrises via strategisch agenda MWO en het meerjarenprogramma Water en Evacuatie.**

Handreikingen

Voor veiligheidsregio's en waterbeheerders zijn enkele handreikingen beschikbaar die informatiemanagement binnen de veiligheidsregio's mede helpen vormgeven. We gaan hier beknopt in op deze handreikingen. De hierboven genoemde netwerkorganisaties kunnen worden ingezet om resultaten die voortkomen uit de handreikingen bovenregionaal af te stemmen.

Met behulp van de **Handreiking Toekomstvisie op gezamenlijk informatiemanagement bij watercrisis** kunnen veiligheidsregio's en crisispartners het gezamenlijke informatiemanagement versterken.

Hierin is onder andere de **Handreiking Regionale Informatiebehoefte** terug te vinden die is opgesteld om ontwikkeling van een passende informatie-uitwisseling binnen de veiligheidsregio bij watercrises te ondersteunen. Deze handreiking is een basis voor het inrichten van informatiesystemen voor water gerelateerde incidentscenario's en definieert de regionale informatiebehoefte tijdens de koude en warme fase⁶ ten aanzien van crisissituaties rond waterkwantiteit, zoals (dreiging van) overstromingen, wateroverlast en droogte. Door het combineren van informatiebehoefte met beschikbare informatie van crisispartners en het vervolgens daarvan centraal te delen via netcentrisch werken, levert een passende informatie-uitwisseling op tijdens crises. Informatieprocessen en systemen zijn zo ondersteunend aan de informatiebehoefte.

Verder is het een handig document om in gesprek te gaan met crisispartners over informatie-uitwisseling tijdens watercrises. De bij deze handreiking opgenomen vragenlijst kan als naslagwerk voor ICO's en informatiemanagers worden gebruikt. De vragen geven inzicht in de informatiebehoefte van de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie tijdens watercrises. De hieronder genoemde handreikingen kunnen gebruikt worden om een (boven)regionale vragenlijst op maat te maken, die tijdens watercrises in het eigen gebied als hulpmiddel kan worden gebruikt. Hiervoor is een Excel bestand beschikbaar⁷.

Daarnaast zijn ook **Handreiking Handelingsperspectieven** beschikbaar.

⁶ Tijdens voorbereiding en inzet bij rampen.

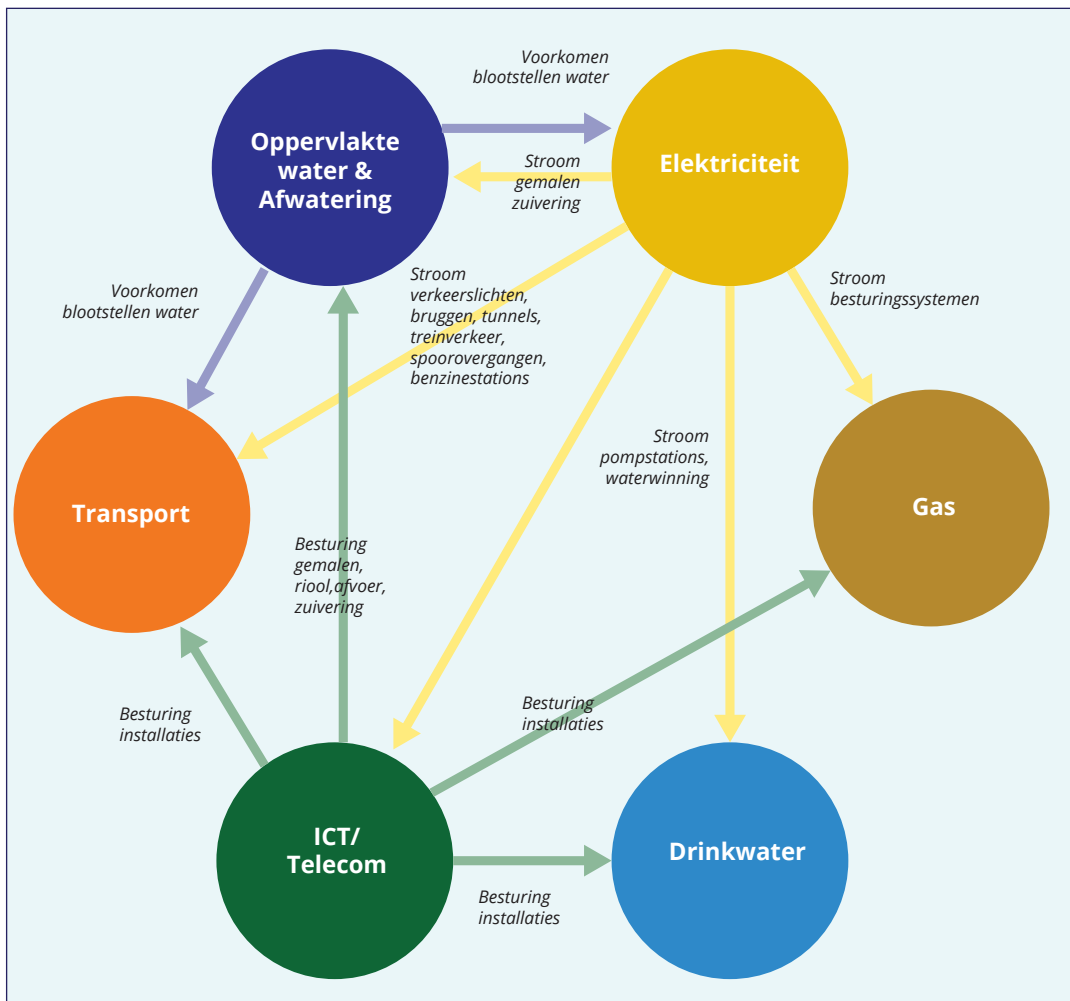
⁷ Dit is een onderdeel van de handreiking Regionale Informatiebehoefte bij watercrises.

Met behulp van de Handreikingen Impactanalyse en Evacuatiestrategie Ernstige Wateroverlast en Overstromingen voor Veiligheidsregio's (2016 en 2017) kunnen veiligheidsregio's zich voorbereiden op watercrises. Samen met crisispartners wordt een uitgebreid beeld bepaald van waar het water in de veiligheidsregio(s) tot welke hoogtes kan komen, wat de stroomsnelheden van het water zijn in dat gebied, hoe lang het gebied aan de betreffende waterdiepte wordt blootgesteld, welke zeer kwetsbare objecten er in het gebied zijn gelegen en welke zaken er in het gebied zijn gelegen die het probleem kunnen vergroten (vitale infrastructuur, vitale objecten, bedrijven/buisleidingen met gevaarlijke stoffen). Van deze laatstgenoemde zaken is het van belang dat er in beeld gebracht wordt wat de gevolgeffekten zijn als deze uitvallen. Door deze zogenoemde keteneffekten kunnen er zich namelijk ook buiten het gebied dat onder water komt te staan problemen voordoen.

De volgende vragen, die ook in de Handreiking Regionale Informatiebehoefte zijn opgenomen, komen aan de orde:

- Welke vitale infrastructuur en vitale objecten kunnen uitvallen en welke keteneffekten kan dit veroorzaken?
- Welke bedrijven met gevaarlijke stoffen kunnen uitvallen en welke keteneffekten kan dit veroorzaken?
- Welke buisleidingen met gevaarlijke stoffen kunnen falen en welke keteneffekten kan dit veroorzaken?
- Bij welke waterdieptes, stroomsnelheden en tijdsduren treden deze keteneffekten op?
- Tot hoe ver reiken deze effecten?
- Wat (kwetsbaar, vitaal, milieu) wordt er nog meer getroffen als gevolg van deze keteneffekten?

Een impactanalyse van veiligheidsregio's op basis van deze vragen, met als uitkomst een knelpuntenkaart, wordt als basis gebruikt voor het bepalen van evacuatiestrategieën, communicatiestrategieën en inzet van hulpdiensten tijdens crises.

Afbeelding: Keten-effecten door afhankelijkheden⁸

De Handreiking Evacuatiestrategie (2017) kan door veiligheidsregio's worden gebruikt om een plan op te stellen ten aanzien van evacueren in het eigen gebied bij overstromingsdreiging. Hoe tijdige en passende informatie-uitwisseling tussen crisispartners met behulp van de geprepareerde evacuatie-strategieën plaatsvindt, moet worden voorbereid en geborgd.

Handreikingen om informatie-uitwisseling bij watercrises voor te bereiden zijn:

- Regionale Informatiebehoefte (voor koppeling van vraag en aanbod informatie)
- Impactanalyse (informatieanalyse en preparatie van informatie)
- Evacuatiestrategie (preparatie van informatie)

⁸ Bron: Informatiepreparatie overstromingsrisico's en domino-effecten, een verkenning - TNO, Veiligheidsregio Hollands Midden en hoogheemraadschap Rijnland..

Netcentrisch werken

Het IFV heeft een landelijke handreiking 'Samenwerking met Crisispartners' opgesteld waarin een stappenplan staat met een omschrijving hoe men informatieprocessen van vitale partners en veiligheidsregio's op elkaar kan aansluiten. Voor waterbeheerders is dit dus ook goed bruikbaar. De handreiking kan ook gebruikt worden door crisispartners om de eigen ontwikkeling rond netcentrisch werken verder in te richten. Desgewenst kan daar vanuit het IFV bij worden ondersteund. Veiligheidsregio's hebben ook aangegeven partners te willen ondersteunen bij deze ontwikkeling. Dat geschiedt onder landelijke regie van de regiegroep Netcentrisch Werken van het Veiligheidsberaad en in de vorm van 'adoptieregio's'. Winst van de landelijke regie is dat wanneer afspraken over de samenwerking zijn gemaakt tussen de adoptieregio en de betreffende partner, die afspraken ook gelden voor de andere 24 veiligheidsregio's. Voor vragen, ondersteuning of opleidingen kan contact opgenomen worden met het programma NCW van het IFV, <http://www.ifv.nl/adviesennovatie/Paginas/Netcentrisch-Werken.aspx#tab1>.

Er zijn vier factoren van invloed zijn bij het koppelen van de informatieprocessen van de crisispartner en de veiligheidsregio's:

- Proces: een goed informatiemanagementproces.
- Organisatie: heldere afspraken over de informatieorganisatie met taken, rollen en verantwoordelijkheden.
- Mens: opgeleide en getrainde functionarissen.
- Techniek: uitwisseling of aansluiting van ondersteunende technieken.

Daarnaast is een Handreiking Standaard en Formats bij watercrises beschikbaar voor digitale uitwisseling van informatie bij watercrises. Hierin komt naar voren hoe LCMS, LCMS-W informatie met elkaar delen. Verder werkt het uit hoe bijvoorbeeld LIWO en Geo4OOV kunnen worden gecombineerd zodat kaartlagen naar wens kunnen worden uitgezet of aangezet. Zo ontstaat er een flexibel kaartbeeld waarin de focus al naar gelang de informatiebehoefte kan worden bijgesteld.

Door het gebruik maken van de hierboven genoemde handreikingen zal het bruikbaar maken van informatie ("Intelligence") voor verschillende doelgroepen (o.a. bestuurders, professionals en inwoners van het gebied) maar ook voor verschillende fasen van crisisbeheersing, zoals de koude fase en de warme fase, verder worden ontwikkeld.

Technische voorbereiding van informatie-uitwisseling worden ondersteund met de:

- **Handreiking Samenwerking met Crisispartners**
- **Handreiking Standaarden en Formats bij watercrises**

1.2 Versterking inzet van waterbeheerders tijdens watercrises

Liaison en Informatiecoördinator

Het proces leiding & coördinatie binnen de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie omvat voor alle disciplines en voor alle organisatieniveaus de volgende activiteiten:

- Het in onderlinge samenhang vaststellen van de prioriteiten bij het bestrijden van het incident (de besluitvorming).
- Het coördineren van en leidinggeven aan de feitelijke bestrijding c.q. aan de uitvoering van de rampbestrijdingsprocessen.
- Het monitoren van de resultaten.
- En het op basis hiervan beoordelen en bijstellen van de bestrijding.

Vanaf het eerste moment moet daarom de beslissingsbevoegdheid zijn belegd bij de juiste partij. Om helderheid te verkrijgen in de verschillende processen waar deze organisaties verantwoordelijk voor zijn of een bijdrage aan leveren, wordt de hulpverlening opgesplitst in rampbestrijdingsprocessen. De processen zijn beschreven in het Referentiekader Regionaal Crisisplan⁹. Voor de waterbeheerders zijn een viertal processen Water- en scheepvaartzorg beschreven. De volgende processen zijn separaat benoemd:

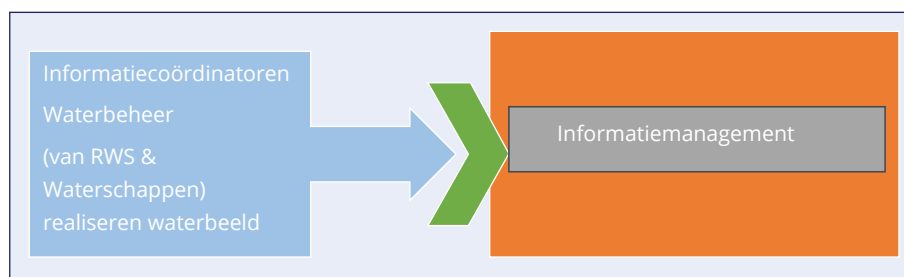
- Search and Rescue
- Nautisch verkeersmanagement
- Beheer waterkwaliteit
- Beheer waterkwantiteit en waterkeringen

Het proces Beheer waterkwantiteit en waterkeringen, dat zich richt op overstromingsszenario's, is in deze handreiking leidend. Dit proces wordt tijdens een watercrisis opgenomen in de hoofdstructuur van de crisisorganisatie. Binnen die hoofdstructuur werkt de waterkolom in tegenstelling tot andere kolommen van de veiligheidsregio, niet met de begrippen Algemeen Commandant en Hoofd Informatie. Waterbeheerders zetten liaisons en ICO's in. Liaisons zijn functionarissen die de verbinding tussen de eigen crisisbeheersingsorganisatie en die van de veiligheidsregio's tot stand brengen. Liaisons zijn het aanspreekpunt en duiden water-informatie voor de leider CoPI, de Operationeel Leider ROT en de voorzitter van het G/RBT binnen hun teams.

ICO's van waterbeheerders borgen de informatievoorziening c.q. het gedeeld waterbeeld in hun eigen crisisbeheersingsorganisatie en in de samenwerking met andere crisispartners.

⁹ De versie van 2009 wordt in 2017 herzien..

Daarbij nog wordt opgemerkt, dat Rijkswaterstaat en waterschappen deze rollen apart van elkaar invullen en elkaar vanwege eigen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden niet vervangen.

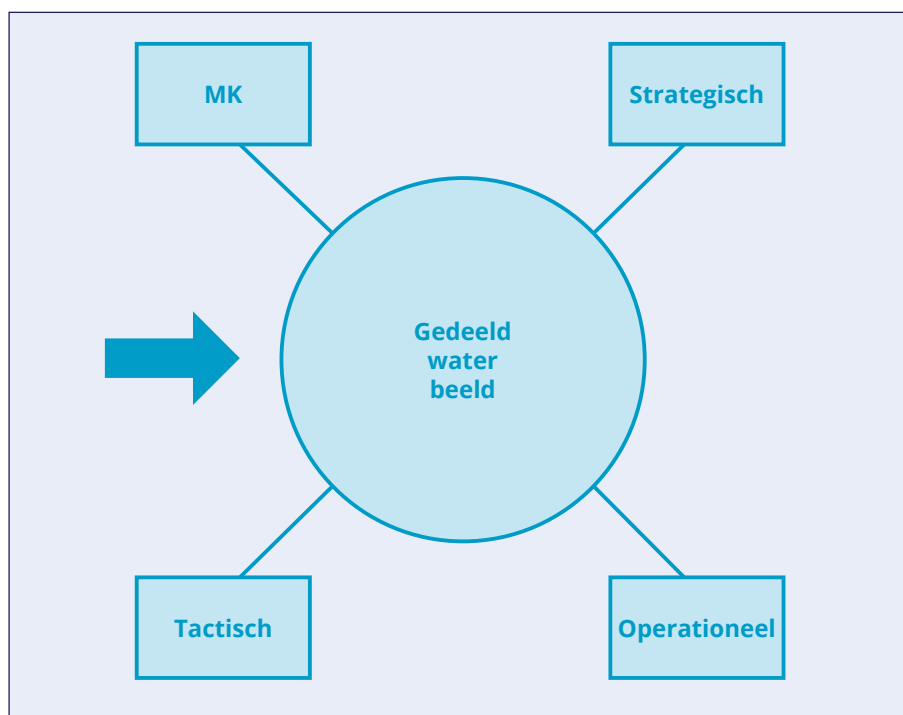
Enkele kanttekeningen worden hierbij gemaakt.

- Liaison COPI: Waterbeheerders vullen de rol van de liaison COPI in met verschillende functionarissen, zoals de Officier van Dienst Water of handhavers.
- Liaison ROT: De waterbeheerders vaardigen indien nodig een liaison af naar het ROT. Deze liaison vormt de verbinding met het tactische crisisteam van de waterbeheerder.
- De voorzitter/operationeel leider van het operationeel team van de waterbeheerder lijkt het meest in aanmerking te komen voor vervulling van de rol van Algemeen Commandant. Aangezien deze altijd gericht is op de eigen crisisbeheersingsorganisatie, ligt deelname van deze functionaris aan het ROT minder voor de hand. De liaison in het ROT houdt nauw contact met de Operationeel Leider van de waterbeheerder.
- Koppeling met Informatiemanager ROT: Informatiecoördinatoren (hierna ICO's) borgen de informatievoorziening in samenwerking met de informatiemanager van het ROT. Een ICO op tactisch niveau kan eventueel optreden als HIN op afstand, of als ondersteuner van de liaison ROT. Hoe veiligheidsregio's en waterbeheerders de koppeling van informatie-uitwisseling via de IM ROT en de ICO's Waterbeheer organiseren, kan men op regionaal niveau invulling geven.
- Informatie-uitwisseling met de Landelijke Coördinatiecommissie Overstromingsdreiging (LCO): informatievoorziening over het landelijk waterbeeld verloopt via de informatieorganisatie van de waterbeheerder. Wellicht wordt het landelijk waterbeeld van de LCO in de nabije toekomst direct beschikbaar gesteld via LCMS. Ook dan blijft duiding van het waterbeeld door een deskundige van waterbeheerders nodig.

Netcentrisch werken en het gedeeld waterbeeld

Alle waterschappen en Rijkswaterstaat hebben besloten de netcentrische werkwijze in te voeren. Veel waterschappen en Rijkswaterstaat zijn inmiddels met de implementatie hiervan gestart.

Centraal onderdeel van netcentrisch werken (hierna: NCW) in de waterkolom is het Gedeeld Waterbeeld. De ICO's waterbeheer stellen het Gedeeld Waterbeeld (hierna: GWB) op, op basis van de informatie die in de eigen crisisorganisatie voor handen is. Het GWB vormt de basis voor maatregelen door de crisisbeheersingsorganisatie van zowel de waterkolom als van de veiligheidsregio's. Als uitgangspunt wordt genomen dat men op alle niveaus van de crisisbeheersingsorganisatie c.q. bij de meldkamer (hierna: MK) en op het operationeel, tactisch en strategisch niveau een bijdrage levert aan dit GWB.

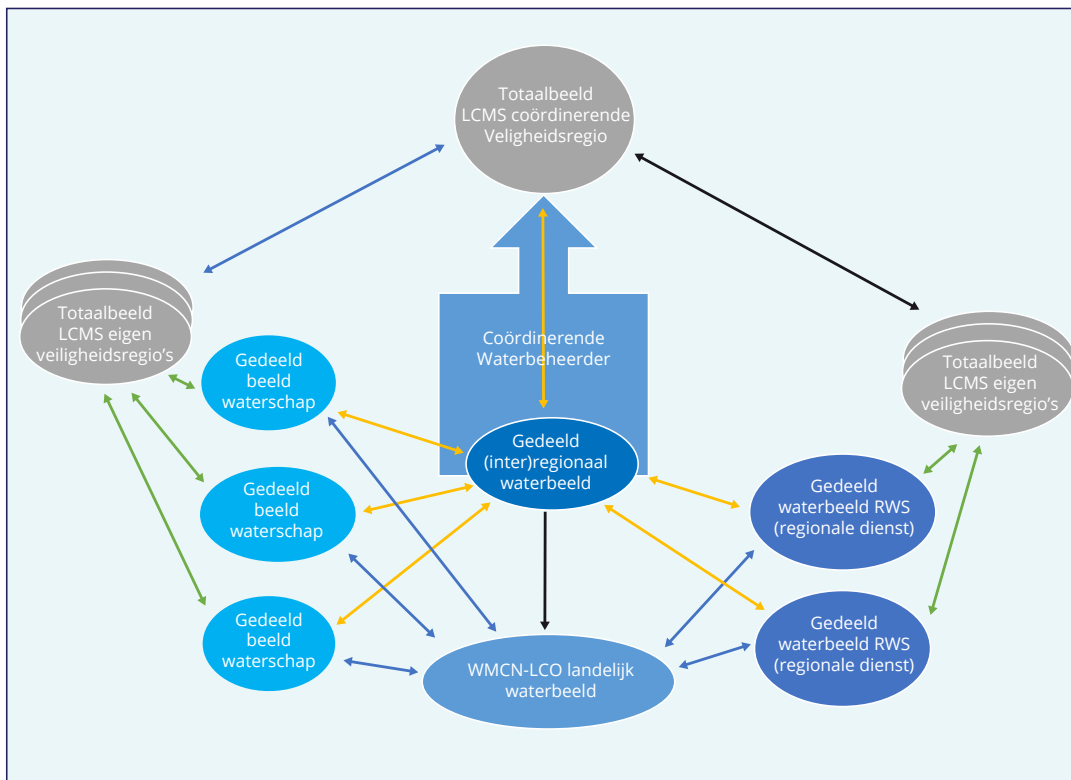

Afbeelding: Gedeeld waterbeeld¹⁰

Omdat bij overstromingsdreigingen vaak meerdere waterbeheerders betrokken zijn, is vaak bovenregionale samenwerking vereist tussen verschillende waterbeheerders om het GWB op te stellen. De totstandkoming van een bovenregionaal GWB ziet er als volgt uit. ICO's van een waterbeheerder stellen eerst een eigen GWB van hun eigen organisatie op en delen dit vervolgens netcentrisch met andere waterbeheerders en de veiligheidsregio's, voor zover dit al mogelijk is. De implementatie van deze werkwijze is nog gaande. In de afbeelding hieronder wordt dit schematisch in beeld gebracht. Meerdere waterbeelden van waterbeheerders, inclusief het landelijk waterbeeld van het WMCN-LCO worden via de coördinerende waterbeheerder via een Gedeeld (Inter)regionaal Waterbeeld bij de coördinerende veiligheidsregio gepresenteerd voor het totaalbeeld in het LCMS.

Uitgangspunt is, dat bij een overstroming meerdere veiligheidsregio's en meerdere waterbeheerders samenwerken. Meerdere netcentrische systemen met bijbehorende gedeelde waterbeelden zijn dan betrokken. Voor een GWB moeten waterbeelden uit die verschillende systemen gecombineerd worden. Informatie moet tijdig, valide, actueel, accuraat, bondig, helder, eenduidig zijn en ondersteunend zijn aan besluitvorming rond reële inzet-strategieën/activiteiten en mogelijkheden.

¹⁰ Bron: Referentiekader implementatie netcentrisch werken Waterschappen

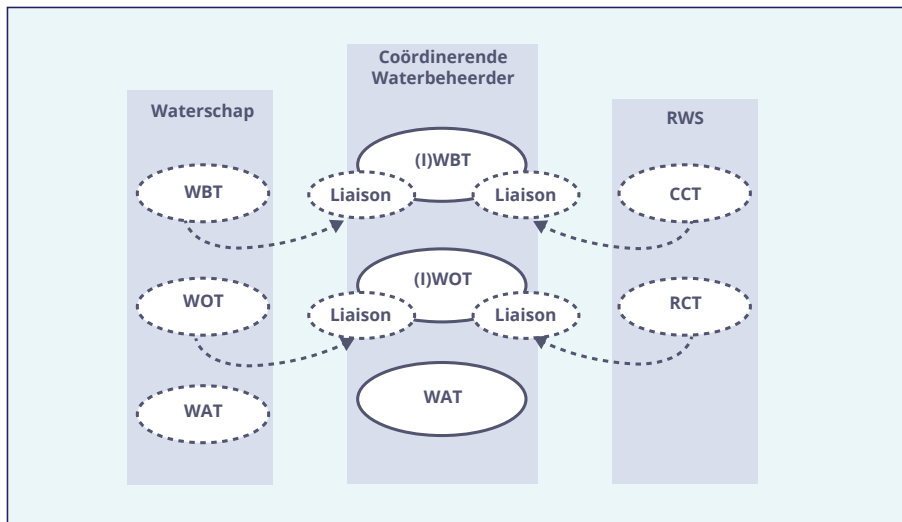

Afbeelding: Netcentrisch werken met gedeeld waterbeeld

Uitgangspunten voor verschillende waterbeelden zijn:

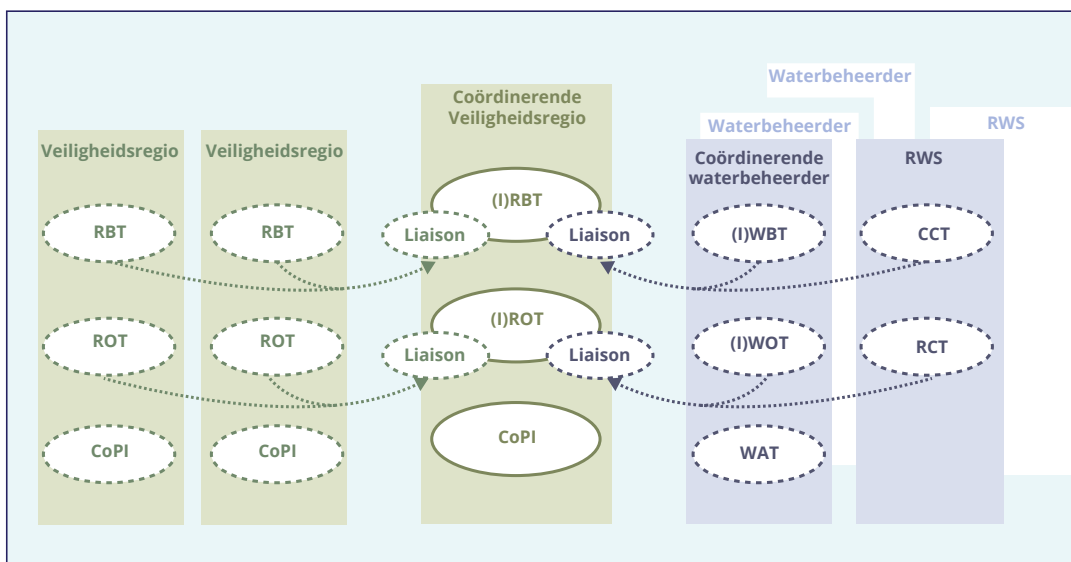
- Waterschappen leveren het regionaal waterbeeld.
- Regionale diensten RWS leveren informatie voor het landelijk waterbeeld. Zij leveren ook een regionaal waterbeeld aan voor RWS.
- De waterkolom werkt met één gedeeld waterbeeld dat naar de veiligheidsregio gaat.
- De regisserend ICO van het interregionaal operationeel team van de waterbeheerder bepaalt het bovenregionale waterbeeld of dijkringen waterbeeld.
- Het WMCN-LCO levert een landelijk waterbeeld inclusief de informatie van de regionale waterbeelden.
- Het landelijk en bovenregionaal waterbeeld sluiten op elkaar aan.
- Verwachte waterstanden, maatregelen van buur-waterschappen of van RWS kunnen relevant zijn voor waterbeheerder.
- Het totale situatiebeeld van een veiligheidsregio is gericht op het effect van een crisis op de maatschappij. Het waterbeeld maakt daar bij watercrisis belangrijk deel van uit.
- Er is sprake van eigenaarschap van het gedeeld waterbeeld, validatie van een gedeeld waterbeeld is een te zwaar begrip.
- Het is wenselijk dat regionale waterbeheerders water-informatie van WMCN-LCO controleren.

Bij het gebruik van waterbeelden is het van belang dat de duiding daarvan door waterbeheerders binnen de crisisteam van de (coördinerende) veiligheidsregio's geborgd blijft. Een complicerende factor hierbij is dat grenzen van veiligheidsregio's en verschillende waterbeheerders niet congruent zijn. Hierom is de bovenregionale organisatie in de voorbereiding noodzakelijk.

Afbeelding Coördinerende Waterbeheerder¹¹

In bovenstaande afbeelding is weergegeven hoe waterbeheerders zich bovenregionaal kunnen organiseren. Landelijk is afgesproken dat men hiervoor reeds bestaande coördinatie-afspraken gewoon hanteert. Voor gebieden waar deze coördinatie-afspraken nog niet zijn gemaakt, wordt het volgende als uitgangspunt genomen. Wie als coördinerende waterbeheerder (RWS of Waterschap) optreedt wordt bepaald door de locatie van het brongebied en wie de beheerder is van de middelen en voorzieningen die waterdreiging/overstroming veroorzaken. Afspraken hierover maakt men regionaal in de voorbereidingsfase. De coördinerende waterbeheerder zal samen met andere waterbeheerders een bovenregionaal gedeeld waterbeeld opstellen. (Coördinerende) Veiligheidsregio's ontvangen dit bovenregionaal gedeeld waterbeeld dat door de liaisons van de waterbeheerders wordt geduid. De organisatie hiervan is hieronder weergegeven in de afbeelding.

Afbeelding Coördinerende Veiligheidsregio¹²

11 Bron: Coördinatieplan dijkringen 14,15 en 44 (2014)
12 Bron: Coördinatieplan dijkringen 14,15 en 44 (2014)

Hoe de opgeschaalde situatie er ook uitziet, capaciteit en hulpmiddelen voor netcentrisch werken zijn nodig voor het borgen van het GWB van:

- bij elke waterbeheerder;
- de coördinerende waterbeheerder;
- binnen de waterkolom (tussen de betrokken waterbeheerders: waterschappen en Rijkswaterstaat)
- bij elke veiligheidsregio;
- bij de coördinerende Veiligheidsregio, indien aanwezig;
- en tussen de betrokken veiligheidsregio's.

Daarbij wordt nog opgemerkt, dat tijdens een opgeschaalde situatie sommige waterbeheerders een sectie Waterbeheer willen inrichten bij het ROT. Om dit te realiseren moeten afspraken gemaakt worden tussen waterbeheerder en veiligheidsregio over alarmering, opkomsttijden en opschaling. :

De hierboven genoemde drie randvoorwaardelijke thema's kunnen conform de uitkomsten van de harmonisatie alarmering hoofdstructuur van veiligheidsregio's worden opgepakt. Aan deze harmonisatie wordt gewerkt in het kader van de totstandkoming van de Landelijke Meldkamerorganisatie.

Daarbij zijn nog enkele andere randvoorzieningen wenselijk¹³:

1. Werkruimte voor medewerkers van waterbeheerders of een actiecentrum Water op het kantoor waar de multidisciplinaire teams van de veiligheidsregio's opereren.
2. Adequate toegang tot LCMS
3. Aanwezigheid adviseurs in de vergaderzaal
4. Bereikbaarheidsgegevens
5. Voorzieningen om vanuit informatie-infrastructuur van de veiligheidsregio te komen bij de werkomgeving waterbeheerder

Uniformiteit versus maatwerk

De hierboven beschreven netcentrische werkwijze in bovenregionaal verband vereist van zowel de algemene kolom als de waterkolom, uniformiteit in aanpak. In veel veiligheidsregio's zijn meerdere waterbeheerders actief en veel waterbeheerders hebben te maken met meerdere veiligheidsregio's. De effectiviteit van de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie is niet gebaat bij "uitzonderingen op de regel" binnen de organisatiestructuur. Naast de structuur zijn ook afspraken over de wijze van opschaling belangrijk. Hierbij mag de balans tussen uniformiteit en maatwerk vanuit de eigen organisatie niet uit het oog verloren worden.

Uniformiteit is nodig met het oog op effectieve samenwerking – ook in hectiek weten wat je aan elkaar hebt en niet met iedere partij andere afspraken moeten maken tijdens de crisis – of met het oog op efficiëntie. Denk bij dit laatste aan de mogelijkheid personeel uit te kunnen wisselen en aan standaardisatie van OTO-producten en diensten.

¹³ Deze lijst is een handreiking.

Daarnaast hebben alle partijen ook behoefte aan maatwerk van hun crisisbeheersingsorganisatie. Er kunnen immers diverse legitieme redenen zijn waarom partijen eigen specifieke keuzes maken. In het kader van de totstandkoming van de Landelijke Meldkamerorganisatie wordt de hoofdstructuur van veiligheidsregio's geharmoniseerd¹⁴ en zodoende geüniformeerd. Deze uniformering maakt het voor de waterbeheerders makkelijker om hun crisisbeheersingsorganisatie aan te sluiten die bij dat van alle veiligheidsregio's. In bijlage 2 is opgenomen wat de waterbeheerders in ieder geval kunnen verwachten van veiligheidsregio's ten aanzien van organisatie, proces, mens en techniek.

Inzet van waterbeheerders tijdens watercrises wordt versterkt door:

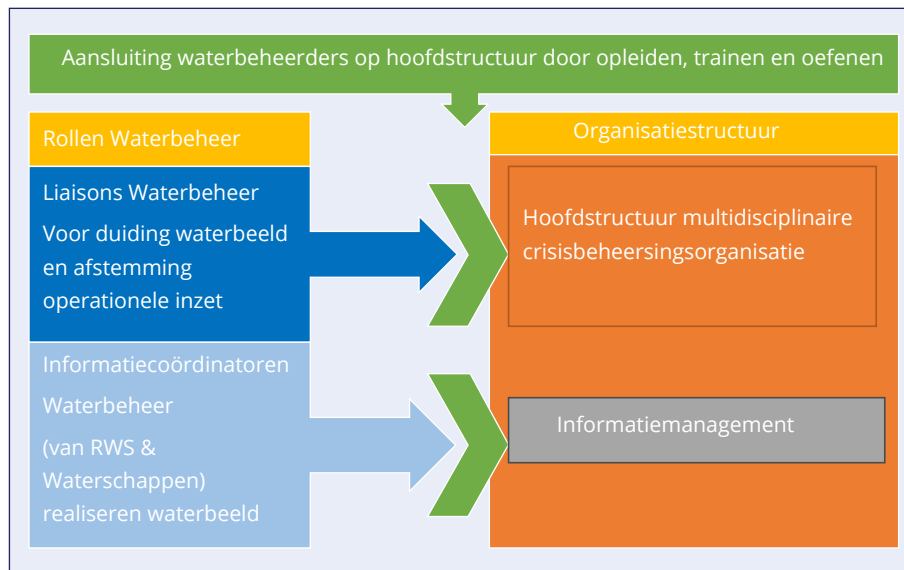
- **Uniformering rol liaisons en ICO's van RWS en Waterschappen**
- **Het leveren van een Gedeeld Waterbeeld door verschillende waterbeheerders (RWS en waterschappen)**
- **Interregionale en multidisciplinaire afstemming**
- **Helderheid over mate van uniformiteit van de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie in Nederland**

2. Opleiden, trainen en oefenen

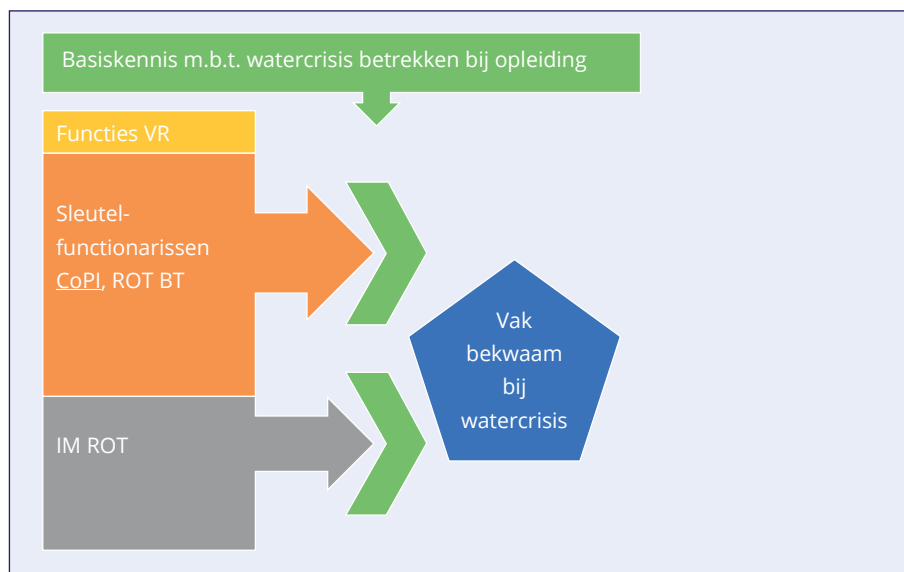
Voor een goede informatie-uitwisseling tijdens watercrises in een multidisciplinaire werkomgeving is het nodig om de functionarissen die aan deze informatie-uitwisseling inhoud geven, op het juiste niveau uit te rusten met de juiste kennis, kunde en vaardigheden. Voor degenen die OTO-beleid voor de crisisbeheersingsorganisatie opstellen bij veiligheidsregio's en waterbeheerders, is het volgende hoofdstuk opgenomen als hulpmiddel/handvat om de hieronder genoemde functionarissen vakbekwaam te maken en te houden voor hun inzet tijdens watercrises.

Waterbeheerders (liaisons en ICO's) bekwamen zich door opleiding, training en oefening extra in het werken binnen een multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie.

¹⁴ Bron: Rapport Harmonisatie Alarmering Hoofdstructuur (2017).

Sleutelfunctionarissen zoals leiders/voorzitters van CoPI, ROT en BT van de veiligheidsregio, bekwamen zich extra in de bijzonderheden van een watercrisis.

Uitgegaan wordt van kaders in de Wet Veiligheidsregio's, reeds bestaande OTO-structuren en best practices. Zaken als certificering, registratie en kwaliteitsborging OTO zijn niet beschreven, omdat dit valt onder de voorbereiding op crisisbeheersing van de verschillende organisaties.

Dit hoofdstuk opleiden, trainen en oefenen bevat drie onderdelen:

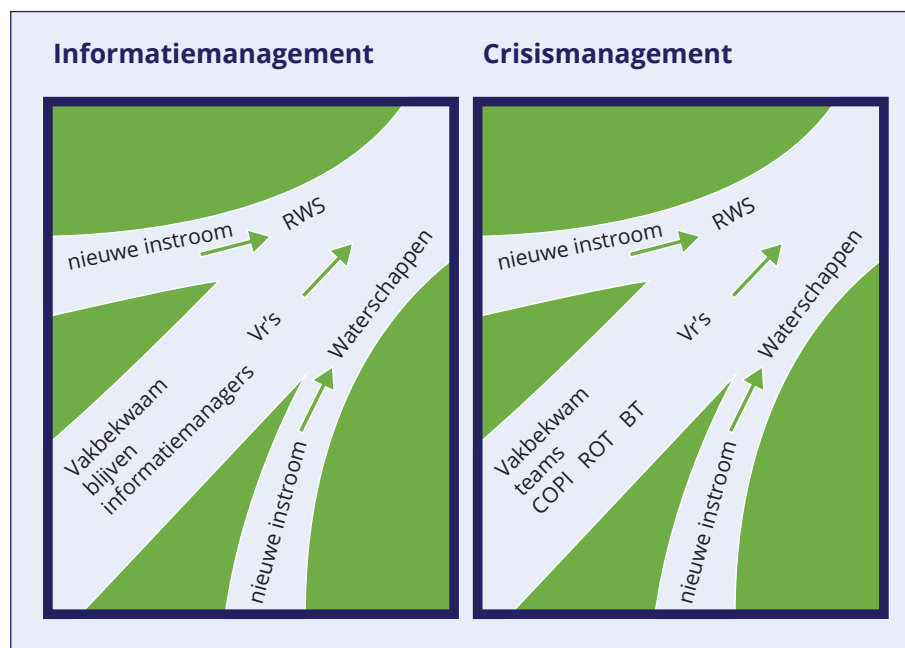
- (Boven)regionale voorbereiding door inzet van opleiden, trainen en oefenen
- Thema's en oefendoelen
- Versterken van gemeenschappelijke basis organisatie vakbekwaamheid Als onderstaande onderwerpen goed worden opgepakt, levert dit een bijdragen aan de uniforme werkwijze rond informatie-uitwisseling tijdens watercrises.

2.1 (Boven)regionale voorbereiding vakbekwaamheid bij watercrisis

Om als veiligheidsregio in samenwerking met waterbeheerders informatie-uitwisseling en crisisbesluitvorming mogelijk te maken, moeten functionarissen samen werken aan vakbekwaam worden en blijven. Om dit gezamenlijk in te vullen bepalen waterbeheerders en veiligheidsregio's samen in welk (boven)regionaal verband dit wordt opgepakt.

Om vakbekwaam te worden is er een instroom-traject nodig voor nieuwe functionarissen. Dit moet gelden voor alle deelnemende organisaties. We richten ons in deze handreiking op borging van informatie-uitwisseling bij watercrises. We gaan hier niet in op het op niveau brengen van functionarissen van de veiligheidsregio, anders dan het toevoegen van componenten kennis/informatie aan het OTO-traject in het kader van bijzonderheden rond watercrises. Vanzelfsprekend zijn er zowel binnen de algemene kolom als waterkolom nieuwkomers en ervaren functionarissen aan te wijzen. Gelet op de focus van deze handreiking gaan we er hiervan uit, dat met name de waterkolom goed moet gaan instromen met nieuwkomers in de hoofdstroom van ervaren medewerkers.

Hieronder is schematisch weergegeven, hoe enerzijds informatiemanagers en ICO's Waterbeheer (informatiemanagement) en anderzijds Liaisons Waterbeheer en Leaders COPI, ROT en BT (crisismanagement) samen vakbekwaam moeten worden (instromen) en blijven (hoofdstroom).

Vakbekwaam worden gaat over instromen in de hoofdstroom. Hiervoor is zijn de volgende vier onderdelen nodig:

1. Allereerst is er voor verschillende rollen van waterbeheerders een rolprofiel opgesteld waarin de kerntaken zijn beschreven en de competenties die een functionaris moet hebben om die kerntaken te vervullen. Ook de instroomeisen zijn in het kwalificatieprofiel vastgelegd. In bijlage 3 is het model Uniforme Rolprofielen Liaisons en ICO's opgenomen.
2. Per instromende functionaris is allereerst een check nodig op de instroomeisen. Denk hierbij aan het benodigde werk- en denkniveau of aan opleidingen die reeds gevolgd dienen te zijn. Deze check kan desgewenst worden ingevuld met een assessment.
3. Een instromende functionaris dient een volledige basisopleiding te volgen.
 - In bijlage 4 zijn geschikte opleidingen c.q. best practice basisopleidingen voor informatiemanagers ROT, ICO's en liaisons opgenomen. Vanzelfsprekend zijn er meer van dergelijke opleidingen geschikt, maar deze bijlage dient als hulpmiddel. Met betrekking tot de onderdelen van het IFV in bijlage 4 aangaande opleidingen voor ICO's en IM ROT's wordt opgemerkt, dat diverse veiligheidsregio's specifieke onderdelen voor deze opleidingen hebben gemaakt. Deze opleidingen zijn dan gericht op lokaal maatwerk. Opgemerkt wordt, dat het de moeite waard is om deelnemers van de waterkolom en de algemene kolom samen op te leiden. Zo leert men elkaar kennen, wat tijdens crises een voordeel is.
 - Verder is de reader "Informatie-uitwisseling bij Ernstige Wateroverlast en Overstromingen, Basiskennis voor Sleutelfunctionarissen van Veiligheidsregio's en waterbeheerders" (Project Water en Evacuatie 2017) een aanvulling op kennis van de huidige basisopleidingen. Voor verschillende functionarissen van veiligheidsregio's en waterbeheerders zijn hierin relevante onderwerpen opgenomen¹⁵ (zie bijlage 5). Denk hierbij ook aan een gedeeld begrippenkader.
4. Een instromende functionaris dient deel te nemen aan vooraf vastgestelde oefeningen.
5. Bij kritieke functies kan worden geëist dat de opleiding wordt afgesloten met een examen.

Vakbekwaam blijven gaat over de hoofdstroom zelf. Om vakbekwaam te blijven is het volgende nodig:

1. Neem deel aan oefeningen en inzetten, inclusief evaluaties daarvan. Oefeningen kunnen gericht zijn op de eigen functie-invulling, op samenwerking binnen het informatieproces en op samenwerking binnen de opgeschaalde organisatie of het multidisciplinaire team.
2. Onderhoud als functionaris een portfolio Blijvende Vakbekwaamheid (persoonlijke leerervaringen (oefeningen en inzetten), persoonlijke leerdoelen en verbeterpunten)
3. Volg als functionaris opleidingsmodules voor het opfrissen en actualiseren van kennis.

¹⁵ Rollen in informatiemanagement: ICO's waterbeheer en informatiemanagers veiligheidsregio's. Rollen in crisismangement: Liaisons waterbeheer en leiders COPI, leiders ROT, voorzitters BT

4. Neem deel aan intervisienetwerken. Ook deze netwerken kunnen gericht zijn op de eigen functie-invulling, op samenwerking binnen het informatieproces en op samenwerking binnen de opgeschaalde organisatie of het multidisciplinaire team. Dit is een werkwijze die verder ontwikkeld kan worden.
5. Lokale bijzonderheden rond crisisbeheersing bij overstromingsdreiging worden meegenomen in het regionale OTO-programma.

Gezamenlijke (boven)regionale voorbereiding OTO is gericht op vakbekwaam worden en blijven door:

- **Gebruik van uniforme rolprofielen waterbeheerders die zijn afgestemd op de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie**
- **De beschikbaarheid van basisopleidingen en extra kennis uit reader**
- **Samen te oefenen en te evalueren**
- **Gebruikmaking van portfolio Blijvende Vakbekwaamheid**
- **Gebruikmaking van gezamenlijke intervisienetwerken**

2.2 Versterken van gemeenschappelijke basis door OTO-programma

Voor het opstellen van een gezamenlijk OTO-programma Crisisbeheersing ligt de verantwoordelijkheid voor het oefenen primair bij veiligheidsregio's. De waterbeheerder kan daarbij aanhaken. In gezamenlijkheid wordt dan een oefenkalender opgesteld. Om de aansluiting van waterbeheerders op de hoofdstructuur te vergemakkelijken verdient het de voorkeur de daarvoor relevante thema's en oefendoelen bij dit OTO-programma te betrekken. De volgende onderdelen/onderwerpen zijn daarvoor geschikt:

- Rolprofielen
- Bovenregionaal samenwerken
- Netcentrisch werken
- Spelregels bij informatie-uitwisseling
- Hoe omgaan met TMI (too much information)
- Het opstellen van het GWB door meerdere crisispartners
- Data verzamelen duiden van boodschap voor verschillende doelgroepen
- Keteneffecten in kaart brengen
- Prognoses en reële water-data rond scenario's betrekken bij besluiten
- Waarschuwen bij bovenregionale waterrisico's
- Basiskennis eigenschappen watercrises
- Meldkamers
- Evacuatiestrategie
- Flexibele GRIP
- Evaluaties en best practices watercrises

Aangezien met name informatie-uitwisseling en het bijbehorend informatiemanagement in ontwikkeling is, heeft de invulling van de rol van ICO Waterbeheer prioriteit. Een basisopleiding ICO kan als volgt opgebouwd worden:

- Basiskennis van crisisbeheersing en netcentrisch werken
- Rol van ICO
- Analyseren, filteren, duiden en prioriteren informatie
- Gebruik van informatienetwerk
- Gebruik vaardigheid van informatiesystemen
- Samenwerking met netwerkpartners
- Mondeling en schriftelijk overdragen van informatie
- Functioneren binnen crisisorganisatie en interactie met Liaison
- Afstemming met IM ROT
- Planning en scenario-denken onder tijdsdruk
- Netwerk- en belangenanalyse in crisissituaties
- Leren en organiseren in koude en warme fase

Daarbij is het een belangrijke keus dat tijdens oefeningen het juiste overstromingsscenario wordt ingezet. Op basis van het voorbereidingsniveau van veiligheidsregio's en crisispartners op watercrises, kan men samen met waterbeheerders een geschikt oefenscenario samenstellen. Het is wenselijk in kleinschalige oefeningen te starten en uit te breiden naar grootschaliger oefeningen als dit haalbaar is. De scenario's past men daaropaan.

De ambitie is om ook landelijk delen van EDO-scenario's periodiek te oefenen. Verder moet er bij scenario keuzes aandacht zijn voor veiligheidsregio's die minder gevoelig zijn voor overstromingen. Deze regio's raken bij overstromingen wel betrokken als regio die evacués uit het bedreigde of overstroomde gebied opvangen.

Voor het versterken van informatie-uitwisseling bij watercrises, zijn enkele aandachtspunten in het bijzonder te benoemen:

- Breng vooraf in beeld welke ambities van waterbeheerders en veiligheidsregio's ten aanzien van informatie-uitwisseling op elkaar aansluiten of elkaar versterken.
- Breng vooraf in beeld welke oefenmomenten van waterbeheerders en veiligheidsregio's ten aanzien van informatie-uitwisseling op elkaar aansluiten of elkaar aanvullen.
- Leer elkaar kennen: bezoek elkaar, loop stage bij elkaar, vervul bij oefeningen elkaars rol.
- Benut netwerkbijeenkomsten om actualiteiten en best practices te delen en kennis van elkaar te versterken
- Benut de intervisienetwerken (paragraaf 2.1) om veiligheidsregio's, waterschappen en RWS met elkaar te verbinden. Geleerde lessen en verkregen inzichten kunnen worden gedeeld tussen deze organisaties en mogelijk ook worden gebruikt om het opleidingsmateriaal of zelfs de kwalificatieprofielen te verbeteren of te verrijken.
- Implementeer binnen de waterkolom de uniforme rolprofielen (bijlage 3).

Ten aanzien van de hierboven besproken OTO-programma's wordt geadviseerd om onderdelen hiervan van kleine naar grotere verbanden op te pakken. Werk eerst aan een degelijk informatiemanagement, voordat dit wordt gekoppeld aan het crisisbeheersingsteam. Daarnaast is het raadzaam monodisciplinaire OTO-onderdelen uit te breiden naar multidisciplinaire OTO-onderdelen. In de afbeelding is aangegeven hoe je van 1 t/m 8 het oefenprogramma kunt opbouwen.

OTO van klein naar groot verband	Monodisciplinair	Monodisciplinair waterkolom	Multidisciplinair	Multidisciplinair
		RWS en waterschappen	1 veiligheidsregio	meer veiligheidsregio's
Informatiemanagement	1	3	5	7
Crisisbeheersing	2	4	6	8

Tabel: OTO crisisbeheersing inclusief informatiemanagement

Tenslotte zijn in onderstaande tabel "Bijlagen als hulpmiddel" de hulpmiddelen voor de verschillende doelgroepen uit deze handreiking opgenomen.

	Bijlagen als hulpmiddel	ICO	IMROT	Liaison	Leider/Vz team VR
1	Regionale netwerken op basis van geografische gebieden				
2	Model uniforme rolprofielen liaisons en ICO's waterbeheer				
3	Best practices opleidingen				
4	Minireader Informatie-uitwisseling bij wateroverlast & overstromingen				

Tabel: Bijlagen als hulpmiddel¹⁶

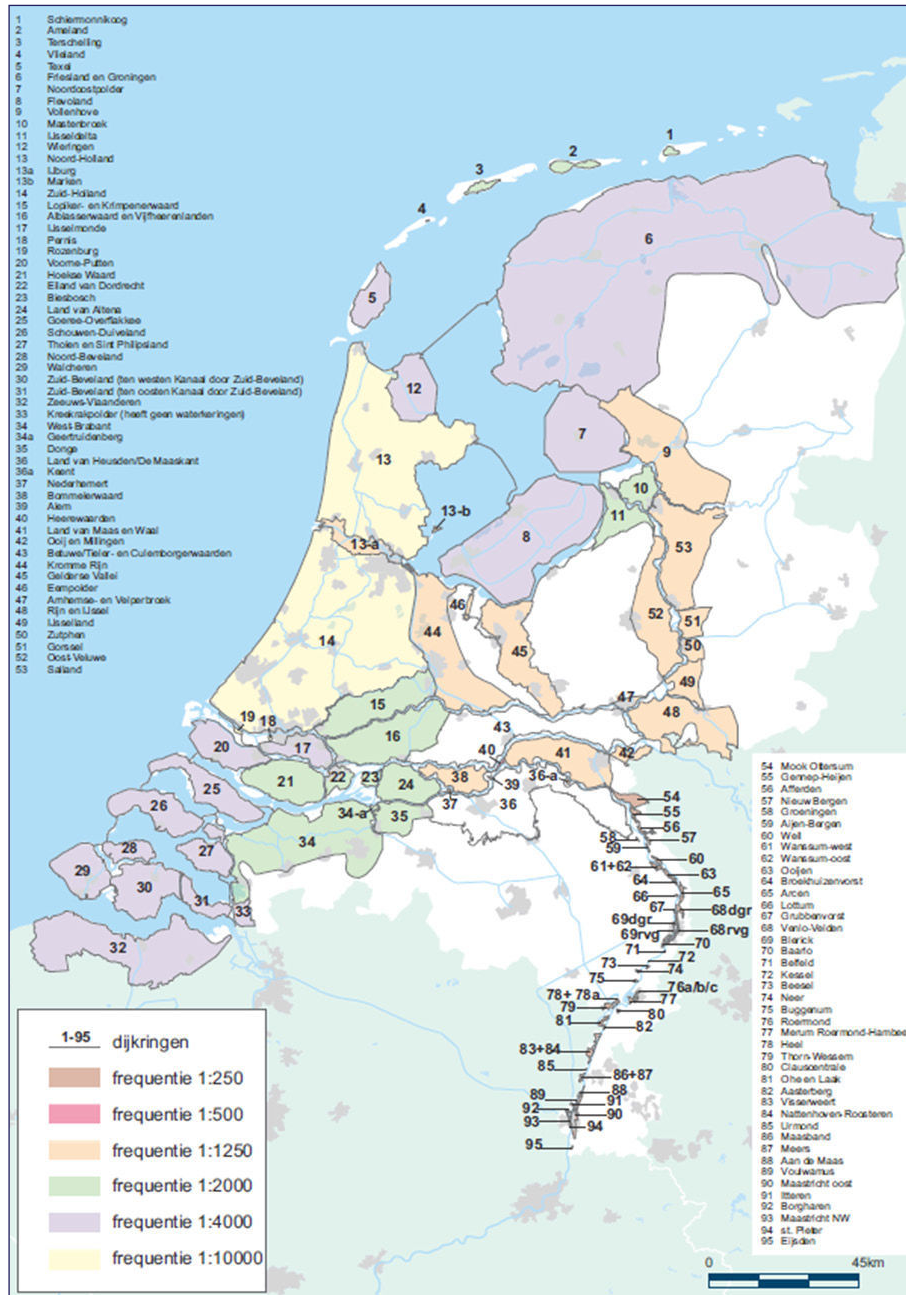
De gemeenschappelijke basis van algemene en waterkolom is te versterken door:

- De focus van het OTO-programma te leggen op actuele onderwerpen die aansluiting van de waterbeheerders op de hoofdstructuur versterkt
- Te trainen en te oefenen van kleiner naar grotere samenwerkingsverbanden
- Te investeren in uniformering van werkwijze binnen de waterkolom
- Te investeren in versterking van gezamenlijk informatiemanagement

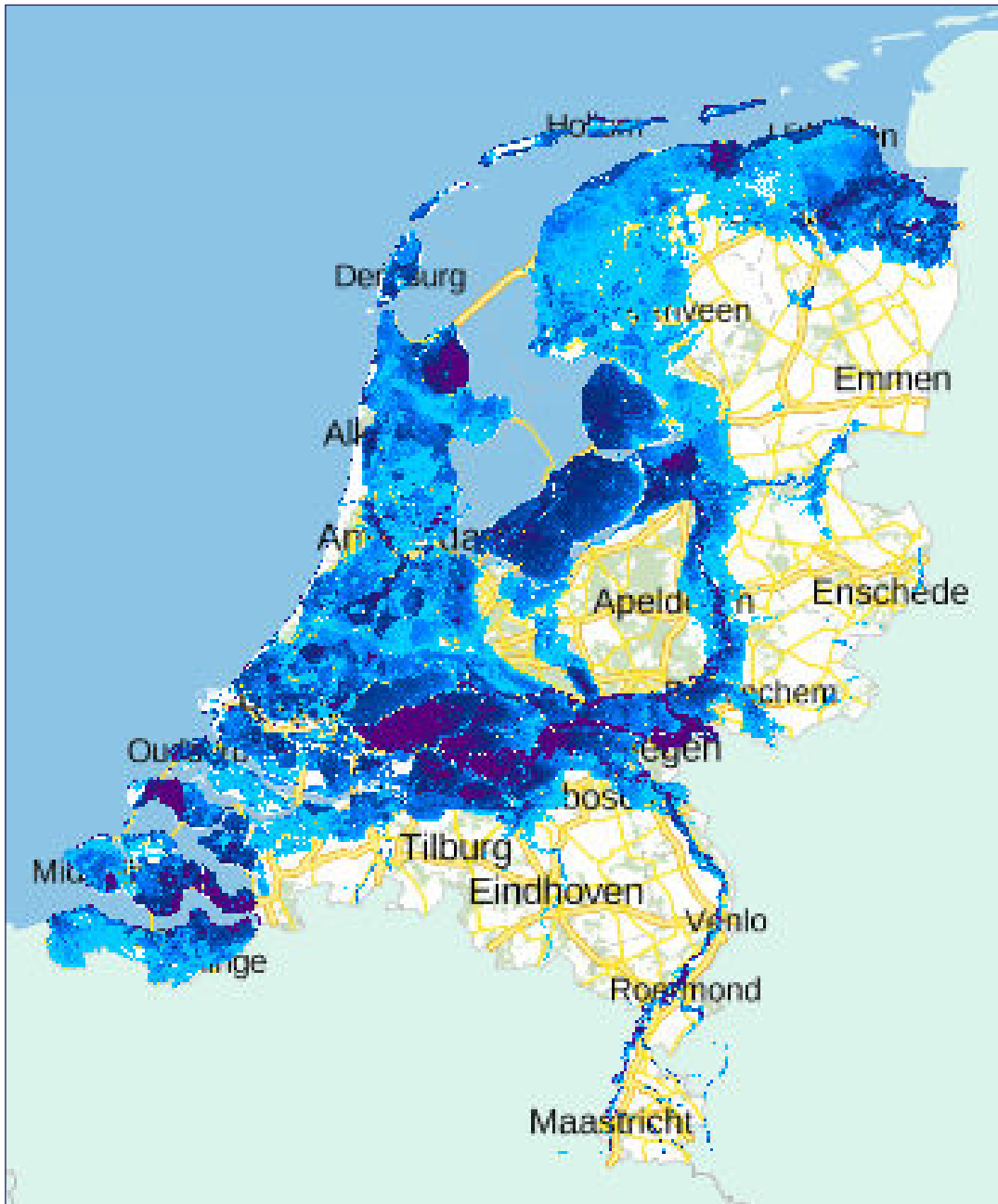
¹⁶ Het groene vlak geeft aan voor welke doelgroep het geschikt is.

Bijlage 1: Regionale netwerken bepalen op basis van geografische gebieden

1. Dijkringen

2. Primaire dijkkringen bezwijken

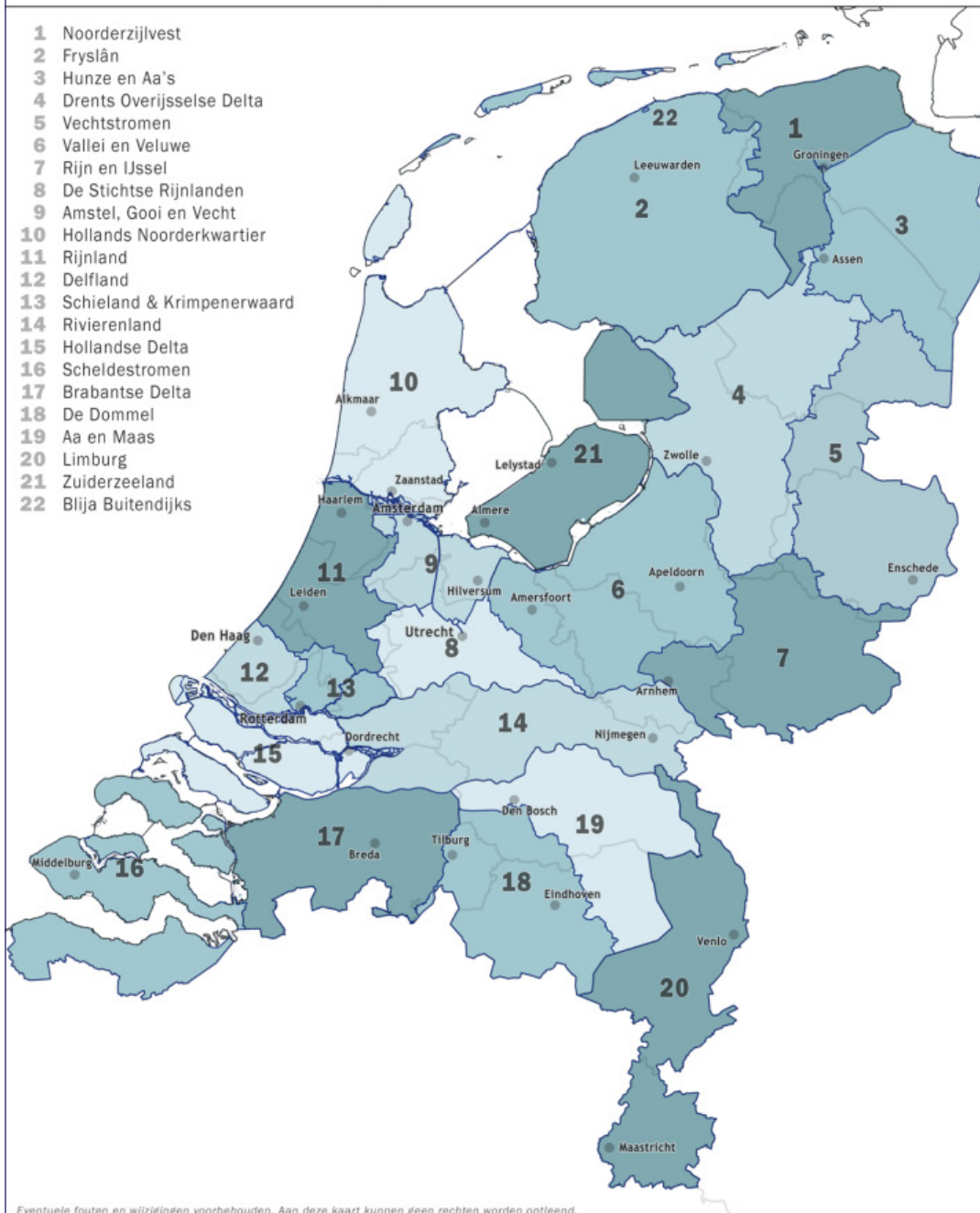
3. Samenhangende risico watersystemen

WATERBEHEER 22 Waterschappen

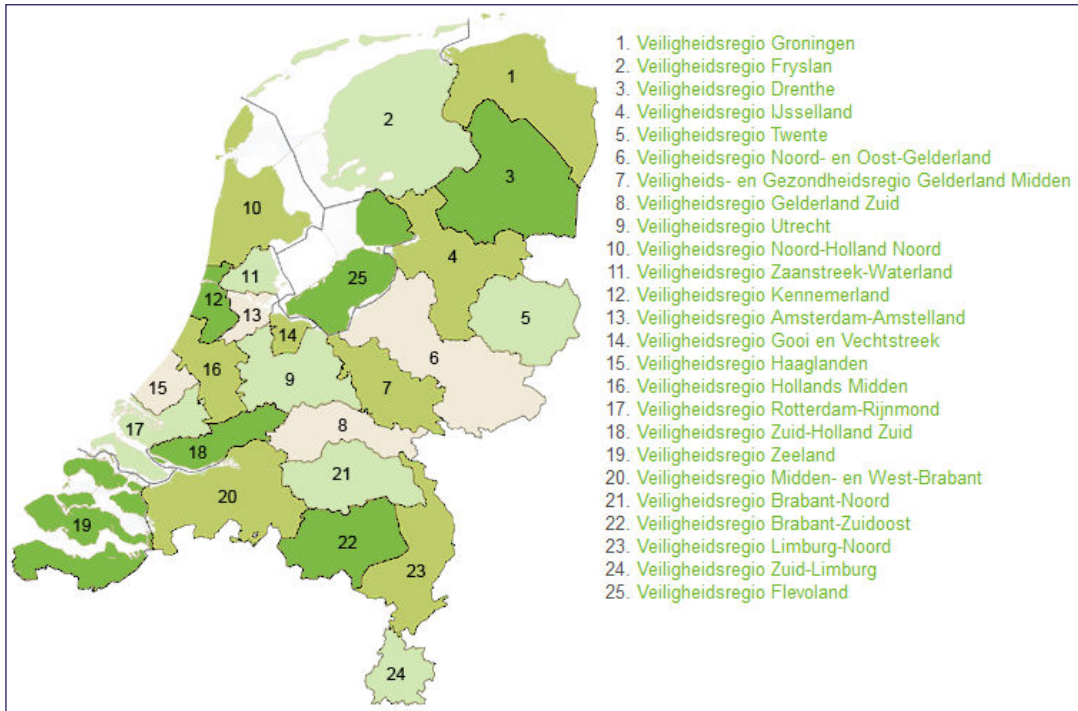
2017

- 1 Noorderzijlvest
- 2 Fryslân
- 3 Hunze en Aa's
- 4 Drents Overijsselse Delta
- 5 Vechtstromen
- 6 Vallei en Veluwe
- 7 Rijn en IJssel
- 8 De Stichtse Rijnlanden
- 9 Amstel, Gooi en Vecht
- 10 Hollands Noorderkwartier
- 11 Rijnland
- 12 Delfland
- 13 Schieland & Krimpenerwaard
- 14 Rivierenland
- 15 Hollandse Delta
- 16 Scheldestromen
- 17 Brabantse Delta
- 18 De Dommel
- 19 Aa en Maas
- 20 Limburg
- 21 Zuiderzeeland
- 22 Blija Buitendijks

Eventuele fouten en wijzigingen voorbehouden. Aan deze kaart kunnen geen rechten worden ontleend.

4. Waterschappen en veiligheidsregio's

4. Veiligheidsregio's

Regionale netwerken

Voor waterbeheerders moeten regionale netwerken worden bepaald voor het thema overstromingsdreiging. Met deze regionale netwerken worden op basis van de uitkomsten van het project Continuïteit van de Samenleving, samenwerkingsafspraken gemaakt en actieplannen met verbeterreacties.

Voor waterbeheerders zijn al langere tijd netwerkorganisaties actief voor enkele samenhangende risico watersystemen¹⁷ (zie kaart 3, SRWS). De bovenregionale samenwerking wordt hier door een waterfunctionaris aangejaagd. Daarnaast zijn er samenwerkingsverbanden tussen veiligheidsregio's (zie kaart 4¹⁸), die onderdelen van opleiden, trainen en oefenen ondersteunen.

Aangezien informatie-uitwisseling bij een overstroming al snel bovenregionaal plaatsvindt, is (enige) voorbereiding op bovenregionaal niveau wel wenselijk.

Aan het SMWO wordt de vraag voorgelegd (Landelijk):

- Welke regionale netwerken voor de watersector kun je aanwijzen voor overstromingsdreiging?
- Hoe kun je deze netwerken faciliteren?

Veiligheidsregio's en waterbeheerders wordt gevraagd passende samenwerkingsverbanden aan te gaan in het kader van voorbereiding op overstromingsdreiging (Regionaal).

Sub thema's zijn in dit kader:

- Water-risico's als uitgangspunt van voorbereiding
- Combinatie van dijkkringen en geografische gebieden die evacuees kunnen opvangen
- Bestaande samenwerkingsverbanden binnen algemene en waterkolom
- Verschillende multidisciplinaire regionale waternetwerken (SRWS vs. overstromingen)

¹⁷ Voor de voorbereiding op het bestrijden van incidenten op het water, en soms ook voor voorbereiding op overstromingsscenario's

¹⁸ Voor zover dit kaartmateriaal te beperkt is, wordt geadviseerd gedetailleerd materiaal/informatie via het IFV of WMCN op te vragen.

Bijlage 2: Harmonisatie hoofdstructuur veiligheidsregio's

In het kader van de totstandkoming van de Landelijke Meldkamerorganisatie wordt de hoofdstructuur van veiligheidsregio's geharmoniseerd¹⁹ en zodoende geüniformeerd. Deze uniformering maakt het voor de waterbeheerders makkelijker om hun crisisbeheersingsorganisatie aan te sluiten bij dat van alle veiligheidsregio's. Hieronder is opgenomen wat de waterbeheerders in ieder geval kunnen verwachten van veiligheidsregio's.

Organisatie – Verschillende coördinatiegremia en hun verantwoordelijkheidsgebied worden onderscheiden. Bij de harmonisatie van (alarmering) de hoofdstructuur tekenen zich de volgende contouren van de coördinatiegremia af:

- Meldkamer met 24/7 een CaCo aanwezig;
- CoPI (alarmering GRIP 1) met leider CoPI en informatiemanager CoPI;
- ROT met CoPI (alarmering GRIP 2) – in het ROT een regionaal operationeel leider en een informatiemanager ROT;
- ROT zonder secties, c.q. buiten GRIP – in het ROT een regionaal operationeel leider en een informatiemanager ROT;
- ROT met secties zonder CoPI (alarmering GRIP 2 zonder CoPI) – in het ROT een regionaal operationeel leider en een informatiemanager ROT;
- GBT (alarmering GRIP 3). Een GBT kan ook bestaan uit meerdere burgemeesters. Die kunnen desgewenst een gezamenlijke ROL aanwijzen;
- RBT (alarmering GRIP 4). Conform art. 39 lid 3 Wv is er in geval van een RBT in principe ook een ROT actief. De knoppen 'RBT' en 'ROT' worden echter apart ingericht.

Proces – Verschillende informatieproducten (inclusief kwaliteitseisen) zijn beschikbaar. (Gezamenlijke) Begrippenkaders worden gehanteerd. Bepaalde procestriggers worden onderscheiden. Denk hierbij aan triggers voor melding, alarmering, op- en afschaling. Zo wordt in het eerdergenoemde rapport voorgesteld de crisisfunctionarissen van Rijkswaterstaat, Waterschappen en Hoogheemraadschappen standaard te informeren over opschalingen, via een informatiecode die met de pageralarmering uitgaat, danwel een andere automatische informatielijn samen met alarmering van de hoofdstructuur. In het kader van grootschalige samenwerking levert een veiligheidsregio richting kernpartners een actueel situatiebeeld via LCMS. Structurele partners kunnen via een LCMS-account toegang krijgen tot het totaalbeeld.

Mens – Bepaald wordt welke (informatie) functionarissen aanspreekpunt zijn. Kerntaken en kwalificatieprofiel voor deze functionarissen worden vastgesteld. Binnen veiligheidsregio's zijn voor de volgende functionarissen kwalificatieprofielen opgesteld²⁰: Regionaal operationeel leider, Informatiemanager ROT, Leider CoPI, Informatiemanager CoPI, Calamiteitencoördinator.

Techniek – Bepaalde systemen en infrastructuren worden gebruikt voor informatie-uitwisseling en communicatie. Technische koppelvlakken zijn gedefinieerd. Voor informatie-uitwisseling tussen samenwerkingspartners bij grootschalig optreden is het LCMS het standaard middel²¹.

¹⁹ Om zodoende een landelijke norm te ontwikkelen voor de alarmering.

²⁰ Zie ook: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2009/09/17/multidisciplinaire-functies-veiligheidsregio-s>

²¹ Zie ook <http://www.lcms.nl>.

Bijlage 3: Model Uniforme Rolprofielen Liaisons en ICO's

Liaison Waterbeheer

De hier opgenomen rolprofielen zijn bedoeld om samenwerking tussen veiligheidsregio's, politie en waterbeheerders zoals waterschappen en Rijkswaterstaat ten tijde van een calamiteit/crisis te versterken. De tabellen met rolprofielen inclusief uitwerking van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn een hulpmiddel om de liaison te bewaken in zijn²² rol in één van de crisisteams van de hulpverleningsdiensten.

De liaison is een afgevaardigde van de waterbeheerders. Bij water gerelateerde crises, op verzoek van hulpverleningsdiensten of van de waterbeheerder(s) maakt hij deel uit van de crisisteams COPI, ROT, GBT of RBT²³. Hij zorgt tevens voor de informatie-uitwisseling tussen het gremium waaraan hij deelneemt binnen de veiligheidsregio, en het gremium op hetzelfde niveau binnen zijn eigen crisisbeheersingsorganisatie.

De liaison is een gelijkwaardige partner in het multidisciplinaire crisisteam. Hij treedt op als deskundige van het waterbeheer. Over de rol van liaison wordt het volgende opgemerkt:

- Hij adviseert het crisisteam.
- Hij wordt gemandateerd om besluiten te nemen binnen de betreffende gremia van veiligheidsregio's. Hoever dit mandaat reikt kan verschillen, maar reguliere operationele zaken zou een liaison minimaal in gang moeten kunnen zetten.
- In de praktijk worden belangrijke beslissingen binnen de eigen crisisbeheersingsorganisatie van de waterbeheerder genomen. Daarmee moet de liaison omgaan.
- Korte lijnen tussen de liaison ROT en de Operationeel Leider²⁴ Waterbeheer kunnen de besluitvorming in het ROT versnellen. Bij nijpende opgeschaalde situaties kan een **extra** liaison worden ingezet naast de liaison ROT, die tijdens vergaderingen van het ROT nauw contact heeft met de operationeel leider Waterbeheer.
- Afhankelijk van het type watercrisis kan de liaison zich door experts vanuit het waterbeheer laten ondersteunen²⁵.
- Het mandaat van de liaison en zijn werkwijze in samenwerking met beschikbare ondersteuning vanuit het waterbeheer, wordt vastgelegd.

Leeswijzer tabellen

Het rolprofiel bestaat uit een tabel Rolprofiel en een tabel Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. In de witte kolommen van deze tabellen staan beknopte beschrijvingen van relevante onderdelen van het rolprofiel. Daarnaast volgen kolommen met aanvullende specificaties of uitwerkingen van het genoemde onderdeel voor de verschillende rollen. Deze kolommen bevatten groene en gele vlakken. De groene vlakken in de tabel zijn minimale vereisten van het rolprofiel. De gele vlakken zijn optionele of best practice onderdelen van het rolprofiel.

²² Waar hij en hem staat, kan ook zij en haar worden gelezen.

²³ Of van een vergelijkbare teamindeling.

²⁴ Of voorzitter tactisch team waterbeheer

²⁵ In het ROT kan eventueel een water-expert in de "tweede ring" of actiecentrum plaatsnemen.

Rolprofiel Liaison Randvoorwaarden: Mandatering besluiten, Opties: ondersteuning Waterexperts/extra liaison	Kernwoorden onderdelen	CoPI	ROT	GBT/RBT
Werk- en denkniveau	Hoogst genoten opleiding	MBO / HBO	HBO / WO	HBO / WO
Samenwerken binnen netwerk, inclusief informeren en adviseren (RWS, WS)	Stuurt op gemeenschappelijke belangen, verantwoordelijkheid, doel en aanpak. Tijdig passende informatie en advies. Deelt kennis. Positieve feedback. Gebruikt experts	Op operationeel niveau	Op tactisch niveau	Op strategisch niveau
Communiceren, kunnen overtuigen (RWS, WS)	Ideeën, meningen, informatie tactvol en effectief overdragen. Houdt rekening met gebaren en non-verbale signalen, gevoelige onderwerpen, tegenstellingen in belangen, taalverschillen, invloedstijlen. Benoemt indien nodig gevoelens	Op operationeel niveau	Op tactisch niveau	Op strategisch niveau
Coördineren (liaison Vitaal)	Signaleren, analyseren informatie, afstemming tussen processen eigen organisatie en processen hulpverleners, uitzetten en monitoren acties			
Analyseren (Liaisons Vitaal, WS)	Systematisch onderzoeken en alloceren van problemen en vragen. Ontleden van relevante informatie, achtergronden en structuren. Verbanden leggen gegevens, overzien van relaties tussen oorzaak en gevolg	Bekijkt vraagstuk van meer zijden met incomplete informatie, formuleert relevante beleidsvragen, bekijkt alternatieven en omschrijft scenario's, overziet gevolgen besluiten	Secuur, initieert en verbetert procedures, coördineert en corrigeert werkzaamheden monodisciplinair, formuleert bestuursvragen, oog voor vitale belang, kritisch	Secuur, initieert en verbetert procedures, coördineert en corrigeert werkzaamheden monodisciplinair, oog voor vitale belang, kritisch
Besluitvaardig en daadkrachtig (RWS, WS)	Besluiten binnen mandaat. Krachtig, vastberaden, proactief, met multidisciplinaire blik. Zet beslissingen om in acties. Gebruikt advies experts	Op operationeel niveau	Op tactisch niveau	Op strategisch niveau
Politiek bestuurlijke sensitiviteit (RWS, WS)	Anticiperen op, onderkennen, begrijpen van politiekbestuurlijke processen en besluitvorming die van invloed zijn op crisis		Kennis bestuurlijke krachtenveld, politiek-bestuurlijke belangen van eigen organisatie en andere partijen	Kennis bestuurlijke krachtenveld, politiek-bestuurlijke belangen van eigen organisatie en andere partijen. Benut dit krachtenveld
Stressbestendig (RWS, WS)	Handelt rustig, relativerend. Maakt eigen grenzen bespreekbaar. Creeert overzicht. Blijft geconcentreerd			
Kennis eigen crisisorganisatie (RWS, WS)	Hoofdstructuur, taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, processen en procedures, communicatiesystemen en informatiesystemen, kent verantwoordelijkheden (andere) partners waterkolom	Focus op operationele niveau	Focus op tactisch niveau	Focus op strategisch niveau
Kennis crisisorganisatie hulpverleningsdiensten (RWS, WS)	Hoofdstructuur, taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, processen en procedures, communicatiesystemen en informatiesystemen	Focus op operationele taken	Focus op tactische taken	Focus op strategische taken
Basisprofiel	Minimumvereiste			
Aanvullend profiel	Optioneel			

Taken, bevoegdheden & verantwoordelijkheden Liaison	CoPI	ROT	GBT/RBT
Vertegenwoordiger van waterbeheerder	In het Copl	In het ROT	Dijkgraaf en/of Hoofdingenieur-directeur in het BT
Informeert en adviseert ikv watergerelateerde aspecten	Leider Copl	OL	Aan burgemeester/ Voorzitter BT
Bepaalt maatregelen en middelen			
Neemt besluiten namens waterbeheerder, ook op verzoek HOvD, OL, VzBT	HovD	Operationeel Leider	Voorzitter BT
Gecoördineerd uitvoeren en aansturen taken in afstemming overige hulpdiensten en advisering ketenpartners			
Stemt af met monodisciplinaire leiding	Responsteam (mono)	Operationeel team (mono)	
Valt onder eigen leidinggevende, en vanaf GRIP 1 ook onder aansturing leiding multidisciplinair team.	Leider Copl	OL	
Informeert monodisciplinaire team(s) vanuit multidisciplinaire team.	Vanuit Copl: Responsteam en (indien aanwezig) eigen coördinatiecentrum voor coördinatie tussen inzet in bron en effectgebied	Vanuit ROT: OT waterbeheerder	Vanuit BT: Beleidsteam van waterbeheerder
Verantwoordelijk voor informatiemanagement en opschaling monodisciplinaire processen.			
Consulteert en rapporteert leiders eigen teams (incl. evt. coördinatiecentrum)	Monodisciplinair: Leiders responsteam en eventueel coördinatiecentrum	Monodisciplinair: Operationeel leider (tactisch) en/of voorzitter (strategisch)	Monodisciplinair: voorzitter op strategisch niveau/ beleidsteam
Is bevoegd om opdrachten te geven	Via teamleiders opdrachten aan: handhavers, veldmedewerkers, private partijen op incidentlocatie		
Werk nauw samen	Leidinggevendens/ professionals op operationeel niveau		
Basis vereisten			
Optionele vereisten			

Informatiecoördinator Waterbeheer

In deze handreiking zijn tabellen met rolprofielen inclusief uitwerking van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de ICO opgenomen. ICO's van waterschappen en Rijkswaterstaat treden tijdens watercrises op als informatiecoördinator op operationeel, tactisch en strategisch niveau in de eigen crisisorganisatie van de waterbeheerder en zijn onder meer belast met het mede opstellen van het actueel waterbeeld. De waterbeheerder geeft zelf invulling aan de structuur rond de genoemde niveaus. Tijdens crises wordt de rol van ICO bij voorkeur niet in combinatie met andere functies van de crisisbeheersingsorganisatie ingevuld²⁶.

Zijn kerntaken zijn²⁷:

- Vraagt informatie over de calamiteit op bij de operationele en tactische crisisteams van de waterbeheerders en geeft duiding aan deze informatie via een data-deel (tekst) en geo-deel (visualisatie)
- Deelt de informatie in het NetCentrisch Systeem voor het GWB en past dit aan op basis van nieuwe informatie.
- Brengt het GWB in bij de vergaderingen van het responsteam en het operationeel team van de eigen crisisorganisatie.

Voor een goede ontsluiting van informatie van waterbeheerders naar het ROT is het van belang, dat vooraf op regionaal niveau afspraken worden gemaakt over informatie-uitwisseling tussen een daarvoor aangewezen ICO en de informatiemanager ROT. Aandachtspunten bij deze afspraken zijn:

- Tijdige beschikbaarheid en bereikbaarheid van deze ICO voor de informatiemanager ROT.
- Een duidelijke afspraak tussen de ICO en de informatiemanager ROT om vanaf GRIP 2 bij water gerelateerde incidenten tijdig betrouwbare informatie te kunnen uitwisselen.
- Afspraken tussen de liaison ROT en deze ICO over positie en verantwoordelijkheden ten opzichte van elkaar.

De ICO die de IM ROT informeert, deelt ook op verzoek informatie met de Landelijke Coördinatiecommissie Overstromingsdreiging (LCO).

Verder beschikt Rijkswaterstaat niet over een ICO op operationeel niveau of op de meldkamer. Er is voor gekozen deze rollen hier als best practice op te nemen. Voor waterschappen is invulling van deze rollen verplicht.

²⁶ RWS heeft de rol van ICO op operationeel niveau ondergebracht bij de OvD Water.

²⁷ Voor waterschappen zijn deze beschreven in het Referentiekader implementatie netcentrisch werken waterschappen..

Rolprofiel ICO's	Algemene beschrijving onderdelen	ICO Operationeel - link CoPI (Best practice)	ICO Tactisch - link ROT	ICO Strategisch - link BT	ICO voor afstemming IM ROT	ICO Meldkamer (Best practice)
Werk- en denkniveau	Hoogst genoten opleiding	MBO / HBO	HBO / WO	HBO / WO	HBO / WO	MBO / HBO
Samenwerken binnen netwerk, inclusief informeren en adviseren (RWS, WS)	Multidisciplinaire visie, tijdig passende informatie en advies, benut mensen, middelen en informatie netwerk					
Communiceren, inclusief overtuigen (RWS, WS)	Ideeen, meningen, informatie overdragen in begrijpelijke taal. Tactvol effectief reageren op behoeften en gevoelens. Betreft gebaren en non-verbale signalen	Operationele omgeving	Tactische omgeving	Strategische omgeving	Focus op borgen Gedeeld Waterbeeld in multidisciplinair verband, inclusief LCO	Focus op borgen Gedeeld Waterbeeld in multidisciplinair verband
Accuraat (WS)	Nauwkeurig en zorgvuldig werken binnen procedures, regels afspraken. Correcte en volledig. Kwaliteitsgericht					
Coördineren (liaison vitaal)	Signaleren, analyseren informatie, afstemming tussen processen eigen organisatie en processen hulpverleners, uitzetten en monitoren acties				Zowel borging informatie liaison als IM ROT, inclusief LCO	
Analyseren (RWS, WS)	Systematisch onderzoeken van problemen en vragen. Ontleden van relevante informatie, achtergronden en structuren. Verbanden leggen, overzien relaties tussen oorzaak-gevolg	Focus op borgen Gedeeld Waterbeeld (GWB) in operationele omgeving	Focus op borgen GWB intactische omgeving	Focus op borgen GWB in strategische omgeving	Focus op borgen GWB in multidisciplinair verband, inclusief LCO	Focus op borgen GWB in multidisciplinair verband
Informatie-mangement (RWS Quick Scan)	Overzicht en grip op complexe informatie, maakt informatie inzichtelijk en deelt het, coördineert informatiestromen	Focus op borgen Gedeeld Waterbeeld (GWB) in operationele omgeving	Focus op borgen GWB intactische omgeving	Focus op borgen GWB in strategische omgeving	Focus op borgen GWB in multidisciplinair verband, inclusief LCO	Focus op borgen GWB in multidisciplinair verband
Stressbestendig (RWS, WS)	Handelt rustig, relativerend. Maakt eigen grenzen bespreekbaar. Creeert overzicht. Blijft geconcentreerd					
Kennis eigen crisisorganisatie (RWS, WS)	Hoofdstructuur, taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, processen en procedures, communicatie-systemen en informaties ys temen	Operationele omgeving	Tactische omgeving	Strategische omgeving	Tactische omgeving	
Kennis crisisorganisatie hulpverlenings-diensten (RWS, WS)	Hoofdstructuur, taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, processen en procedures, communicatie-systemen en informaties ys temen	Operationele omgeving	Tactische omgeving	Strategische omgeving	Tactische omgeving	
Kunnen werken met beschikbare hulpmiddelen	Typevaardigheid, bedienen van informatiesystemen etc					
Basisprofiel	Minimumvereiste					
Aanvullend profiel	Optioneel					

Taken, bevoegdheden verantwoordelijkheden ICO	ICO Operationeel - link CoPI (Best practice)	ICO Tactisch - link ROT	ICO Strategisch - link BT	ICO voor afstemming IM ROT	ICO Meldkamer (Best practice)
Is lid van monodisciplinair team	Responsteam waterbeheerder	Operationeel team waterbeheerder	Beleidsteam waterbeheerder		Lid meldkamer
Ontvangt leiding van leider/ voorzitter (monodisciplinair) team	In casu: Leider responsteam en (indien beschikbaar) sturing van regie voerende ICO	In casu: Voorzitter operationeel team waterbeheerder; ontvangt sturing (indien beschikbaar) van regie voerende ICO	team In casu: Voorzitter beleidsteam waterbeheerder, sturing (indien beschikbaar) van regie voerende ICO		In casu: Leiding Coordinator meldingen en incidenten, sturing van regie voerende ICO waterbeheer (indien beschikbaar)
Ontzorgt leider multidisciplinair team op gebied beeldvorming watergerelateerde aspecten door (on)gevraagd advies	Ontzorgt Leider Copl	Ontzorgt Operationeel Leider	Ontzorgt Burgemeester/ Voorzitter BT	Ontzorgt Operationeel Leider	Ontzorgt Coordinator meldingen en incidenten
Werkt nauw samen met naaste monodisciplinaire teams	Met operationele team (monodisciplinair) en evt. andere partners	Met respons en beleidsteam (mono) en evt. andere partners	Met operationeel team en evt. andere partners.		Met ICO responsteam waterbeheerders en evt. andere partners
Bewaakt voortgang en kwaliteit informatieproces	In casu van: Responsteam waterbeheerder	In casu van: Operationeel team waterbeheerder	In casu van: Beleidsteam waterbeheerder	Samenwerking ROT	In casu van: Meldkamer
Signaleert aandachtspunten en deelt dit met betrokken ICO's	Deelt met ICO operationele team (monodisciplinair) en evt. andere partners.	Deelt met ICO's respons en beleidsteam (monodisciplinair) en evt. andere partners	Deelt met ICO van operationeel team (monodisciplinair)	Deelt met Informatie-manager ROT	ICO's waterbeheerder(s)
Bereidt met voorzitter overleg (monodisciplinair) team voor en bepaalt mede aandachtspunten	In casu van: Responsteam waterbeheerder	In casu van: Operationeel team waterbeheerder	In casu van: Beleidsteam waterbeheerder		
Voert regie op informatiemangement	In casu van: Responsteam waterbeheerder	In casu van: Operationeel team waterbeheerder	In casu van: Beleidsteam waterbeheerder		Tot ICO's of responsteam actief worden
Verzamelt informatie over calamiteit bij operationele en tactische crisisteams (bron en effectgebied) van waterbeheerder en duidt deze info via tekst en visualisatie	In casu van: Responsteam waterbeheerder	In casu van: Operationeel team waterbeheerder	In casu van: Beleidsteam waterbeheerder	Operationeel team waterbeheerder	
Deelt informatie netcentrisch voor gedeeld waterbeeld	Conform regionale afspraken	Conform regionale afspraken	Conform regionale afspraken	Conform regionale afspraken	Stelt eerste gedeeld waterbeeld op en vult dit aan met informatie meldingenbeeld. Deelt dit met ICO's actieve responsteams
Presenteert gedeeld waterbeeld in responsteam en operationeel team waterbeheerder en vult het beeld aan met informatie vanuit naaste team	Responsteam haalt/ brengt informatie van operationele team (monodisciplinair) en evt. andere partners	Operationeel team haalt/ brengt informatie respons- en beleidsteam (monodisciplinair) en evt. andere partners	Beleidsteam vult informatie aan met informatie operationeel team en evt. andere partners		
Deelt informatie met netwerkpartners				Conform afspraken met IM ROT en LCO	
Voert regie over informatiemangement/ gedeeld waterbeeld vanaf (coördinatie) fase 2					
Heeft nauw contact met liaison op gelijk niveau	In casu: Liaison Copl	In casu: Liaison ROT	In casu: Liaison BT	In casu: Liaison ROT	
Basis vereisten					
Optionele vereisten					

Gebruikte bronnen bij rolprofielen

1. Crisisrollen binnen Rijkswaterstaat, Ministerie van Milieu en Infrastructuur 2011
2. Handboek Incidentbestrijding op het Water, IFV 2015
3. Kwalificatiedossier voor informatiemanager Regionaal Operationeel Team, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2009
4. Kwalificatieprofiel Hoofd Informatie GZ (HIN) Academie voor GHOR en opgeschaalde zorg 2013
5. Landelijk Referentiekader Regionaal Crisisplan 2009
6. Profiel ICO Waterschappen 2014
7. Profiel liaison vitaal, Veiligheidsberaad 2011
8. Referentiekader implementatie Netcentrisch werken waterschappen, UvW 2014
9. Rollenboek Crisisorganisatie Waterschap Limburg (concept) 2016
10. Herijking Rollenhuis Crisisbeheersing Rijksoverheid, IOCB 2013
11. Beschrijvingen Quick Scans Competenties Crisisrollen Liaison en Informatie coördinator, Rijkswaterstaat (Berenschot)

Bijlage 4: Best practices opleidingen Liaisons en ICO's

Best practice	RWS/min I&M
NAAM OPLEIDING	Opleiding liaison
DOELGROEP	De training richt zich op liaisons die op alle niveaus (COPI/ROT/BT/nationaal) functioneren.
DUUR	6 uur
LINK	www.ienmcrisisopleidingen.nl en www.nctv.nl/nac (Nationale Academie voor Crisisbeheersing)
Informatie via organisatie	Ministerie van IenM / DCC-IenM en het de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) waar het NAC is ondergebracht (* zelfde opleidingen)
CONTACTPERSOON	
ONDERDELEN OPLEIDING	
ONDERWERPEN	<p>INHOUD</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Een overzicht van de rol en taken van de liaison 2 Scenarioanalyse toepassen 3 Valkuilen en knelpunten
VAARDIGHEDEN	<p>ONDERDELEN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Presentatie 2 Simulatie/ oefening 3 Scenarioanalyse 4 Valkuilen en knelpunten verkennen <p>WERKVORMEN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Ervarend leren. Nadruk op doen en daarop reflecteren. Veilige leeromgeving. 2 Simulaties 3 Praktijk oefeningen
OOEDEEL	<p>STERKE PUNTEN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Goede basisopleiding <p>AANDACHTSPUNTEN INHOUD</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Bovenregionaal samenwerken (GRIP 4, 5 en GRIP Rijk)

Best practice		Waterschappen	
NAAM OPLEIDING		Verdiepingstraining vertegenwoordiger/liason interregionale overleggen	
DOELGROEP		Iedereen die als liaison afgevaardigd kan worden naar een coördinerend team op tactisch niveau	
DUUR		6 uur inclusief lunch	
LINK		Dijkring14-15-44.nl	
Informatie via organisatie		Dijkring 14, 15, 44	
CONTACTPERSOON			
ONDERDELEN OPLEIDING			
ONDERWERPEN		INHOUD	
			1 Overzicht rol en taken van de liaison
			2 Meest voorkomende valkuilen en knelpunten
			3 Hoe bereid je je voor
			4 tips en trucs
VAARDIGHEDEN		ONDERDELEN	
			1 Simulatie/oefening rol en taken liaison
			2 Discussie
		WERKVORMEN	
			1 Ervarend leren. Nadruk op doen en daarop reflecteren.
OOEDEEL		STERKE PUNTEN	
			1 Realiseren verbinding tussen eigen organisatie en crisisteam VR
		AANDACHTSPUNTEN INHOUD	
			1 Nieuwe handreikingen Water en Evacuatie
			2 Koppeling OL waterbeheer en liaison in ROT

Best practice	IFV en Politieacademie	
NAAM OPLEIDING	Informatiemanager ROT	
DOELGROEP	Informatiemanagers ROT	
DUUR	6 dagen, incl. 1 avond	
LINK	http://www.ifv.nl/opleidingen/Paginas/Opleiding-Informatiemanager-ROT.aspx	
Informatie via organisatie	IFV en Politieacademie	
CONTACTPERSOON	Ida Sebens	
ONDERDELEN OPLEIDING		
ONDERWERPEN	INHOUD	
		1 De context waarin de informatiemanager optreedt
		2 Taken, rollen en verantwoordelijkheden van de diverse netwerkpartners
		3 Simulaties aan de hand van realistische scenario's in de rol van informatiemanager
		4 Diverse veiligheidsregio's hebben specifieke afgeleide onderdelen gemaakt.
		5
	ONDERDELEN	
		1 Blok I De context waarin de informatiemanager optreedt (2 dagen)
		2 Blok II De netwerkpartners in de crisisbeheersing en hun taken, rollen en verantwoordelijkheden; netcentrische werkwijze; rol van sociale media (2 dagen)
		3 Blok III Oefenen aan de hand van realistische scenario's (2 dagen)
	WERKVORMEN	
		1 Presentaties
		2 Interactie
		3 Kleine en grotere oefeningen
	STERKE PUNTEN	
		1 Bewezen opleiding waarin zes jaar ervaring bij veiligheidsregio's is verwerkt
		2 Opleiding deels gecombineerd met operationeel leidinggevenden
		3 Leidt aantoonbaar tot competente en slagvaardige informatiemanagers
	AANDACHTSPUNTEN INHOUD	
		1 Zie minireader

Best practice		IFV en Politieacademie	
NAAM OPLEIDING	ICO		
DOELGROEP	ICO's waterschappen en rijkswaterstaat		
DUUR	Deze opleiding is een variant op de opleiding IM ROT van het IFV		
LINK	http://www.ifv.nl/opleidingen/Paginas/Opleiding-Informatiemanager-ROT.aspx		
Informatie via organisatie	IFV of aan het IFV gelieerde partners		
CONTACTPERSOON	Ida Sebens		
ONDERDELEN OPLEIDING			
ONDERWERPEN	INHOUD		
		1	Zie opleiding IM ROT van het IFV
VAARDIGHEDEN	ONDERDELEN		
		1	Zie opleiding IM ROT van het IFV
	WERKVORMEN		
		1	Zie opleiding IM ROT van het IFV
OORDEEL	STERKE PUNTEN		
		1	Zie opleiding IM ROT van het IFV
		2	Een extra sterk punt is dat deze opleiding inmiddels bij zes waterschappen is gegeven en is doorontwikkeld
	AANDACHTSPUNTEN INHOUD		
		1	Zie minireader

Best practice		RWS/min I&M	
NAAM OPLEIDING	Opleiding informatiecoördinator		
DOELGROEP	Medewerkers die tijdens een crisissituatie als informatiecoördinator in een crisisteam kunnen		
DUUR	6 uur		
LINK	www.ienmcrisisopleidingen.nl en www.nctv.nl/nac (Nationale Academie voor Crisisbeheersing)		
Informatie via organisatie	Ministerie van IenM / DCC-IenM en het de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) waar het NAC is ondergebracht (* zelfde opleidingen)		
CONTACTPERSOON			
ONDERDELEN OPLEIDING			
ONDERWERPEN	INHOUD		
		1 Rol en taken van de ICO	
		2 Praktijkoefening over inwinnen van informatie	
		3 Verkenning van hoe ICO zich tot andere crisisrollen verhoudt	
		4 Tips en trucs	
VAARDIGHEDEN	ONDERDELEN		
		1 Tabletop oefening: doel -> delen informatie met anderen intern/extern	
		2 Theorie en oefeningen rondom ordenen grote hoeveelheden informatie	
	WERKVORMEN		
		1 Ervarend leren. Nadruk op doen en daarop reflecteren. Veilige leeromgeving.	
		2 Simulaties	
		3 Praktijkoefeningen	
OORDEEL	STERKE PUNTEN		
		1 Goede basisopleiding	
		2	
	AANDACHTSPUNTEN INHOUD		
		1 Aandacht voor Netcentrisch Werken/ LCMS nog erg beperkt. Wordt op dit moment bekeken of dit aangepast dient te worden ivm de overgang naar Netcentrisch werken bij RWS.	

Best practice		Waterschappen	
NAAM OPLEIDING	Verdiepingstraining Informatiemanager/Informatiecoördinator		
DOELGROEP	Informatiemanager/ ICO		
DUUR	6 uur inclusief lunch		
LINK	Dijkring14-15-44.nl		
Informatie via organisatie	Dijkring 14, 15, 44		
CONTACTPERSOON			
ONDERDELEN OPLEIDING			
ONDERWERPEN	INHOUD		
		1	Coördinatieplan
		2	Rol en taken ICO/informatiemanager
		3	Informatiemanagement tijdens opschaling
		4	Het totaalbeeld
		5	Het zwaarwegend advies
VAARDIGHEDEN	ONDERDELEN		
		1	Aftrap inclusief leerdoelen
		2	Kennisquiz coördinatieplan
		3	Inhoud
		4	3 oefeningen
	WERKVORMEN		
		1	Interactieve quiz over inhoud
		2	Presentatie
		3	Oefenen
		4	Reflecteren
OOORDEEL	STERKE PUNTEN		
		1	Inzicht in rol
		2	Inzicht in informatiemanagement
		3	Inzicht in totaalbeeld
		4	Inzicht in ontwikkelen van zwaarwegend advies
	AANDACHTSPUNTEN INHOUD		
		1	Resultaten handreikingen Water en Evacuatie
		2	Hoe ga je om met heel veel informatie
		3	Hoe stel je Gedeeld waterbeeld op als er bovenregionaal wordt gewerkt?

Bijlage 5: Reader
Informatie-uitwisseling bij
Ernstige Wateroverlast en
Overstromingen

Veiligheids
beraad

Rijksoverheid

 UNIE VAN
WATERSCHAPPEN

SMWO

verder met **ons water**